

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. rugsėjo 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyvos 85/337/EEB, 92/43/EEB, 2000/60/EB ir 2001/42/EB — Bendrijos politika vandens srityje — Upės vandens nukreipimas — „Termino“ parengti upės baseino rajono valdymo planus sąvoka“

Byloje C-43/10

dėl *Symvoulia tis Epikrateias* (Graikija) 2009 m. spalio 9 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. sausio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Nomarchiaki Aftodioikisi Aitolokarnanias,

Dimos Agriniou,

Dimos Oiniádon,

Emporiko kai Viomichaniko Epimelitirio Aitolokarnanias,

Enosi Agrotikon Synetairismon Agriniou,

Aitoliki Etaireia Prostasias Topiou kai Perivallontos,

Elliniki Ornithologiki Etaireia,

Elliniki Etaireia gia tin prostasia tou Perivallontos kai tis Politistikis Klironomias,

Dimos Mesologiou,

Dimos Aitolikou,

Dimos Inachou,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton Nomou Aitolokarnanias,

Pagkosmio Tameio gia ti Fysi WWF Ellas

prieš

Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon,

Ypourgos Esoterikon, Dimosias Dioikisis kai Apokentrosis,

* Proceso kalba: graikų.

Ypourgos Oikonomias kai Oikonomikon,

Ypourgos Anaptyxis,

Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon,

Ypourgos Politismou,

dalyvaujant

Nomarchiaki Aftodioikisi Trikalon,

Nomarchiaki Aftodioikisi Magnisias,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI),

Nomarchiaki Aftodioikisi Karditsas,

Nomarchiaki Aftodioikisi Larisas,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Trikalon,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Larisas,

Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Karditsas,

Techniko Epimelitirio Elladas – Perifereiako Tmima Kentrikis kai Dytikis Thessalias,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ir U. Löhms, teisėjai A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen (pranešėjas), T. von Danwitz, A. Arabadjiev ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. gegužės 24 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias, Dimos Agriniou, Dimos Oiniádon, Emporiko kai Viomichaniko Epimelitirio Aitoloakarnanias, Enosi Agrotikon Synetairismon Agriniou, Aitoliki Etaireia Prostasias Topiou kai Perivallontos, Elliniki Ornithologiki Etaireia, Elliniki Etaireia gia tin prostasia tou Perivallontos kai tis Politistikis Klironomias, Dimos Mesologiou, Dimos Aitolikou, Dimos Inachou, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton Nomou Aitoloakarnanias, Pagkosmio Tameio gia ti Fysi WWF Ellas*, atstovaujamų *dikigoro* C. Rokofyllos, G. Christoforidis, V. Dorovinis, N. Alevizatos, M. Asimakopoulou, E. Kiousopoulou ir N. Chatzis,
- *Nomarchiaki Aftodioikisi Trikalon*, atstovaujamos *dikigoro* A. Tigkas,
- *Nomarchiaki Aftodioikisi Magnisias*, atstovaujamos *dikigoro* X. Kontiadis,

- *Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI)*, atstovaujamos *dikigoroι* C. Synodinos ir F.-A. Mouratian,
 - *Nomarchiaki Aftodioikisi Karditsas*, atstovaujamos *dikigoros* A. Kormalis,
 - *Nomarchiaki Aftodioikisi Larisas, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Trikalon, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Larisis, Topiki Enosi Dimon kai Koinotiton tou Nomou Karditsas, Techniko Epimelitirio Elladas – Perifereiako Tmima Kentrikis kai Dytikis Thessalias*, atstovaujamų *dikigoroι* S. Flogaitis, A. Sinis ir G. Sioiuti,
 - Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Karipsiadis, C. Mitkidis ir K. Kardakastanis,
 - Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos K. Moe Winther ir I. Thue,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos D. Recchia ir S. Petrova bei I. Chatziannis ir P. Oliver,
- susipažinęs su 2011 m. rugsėjo 15 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
- priima ši

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, p. 1, klaidų ištaisymai OL L 113, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/35/EB (OL L 156, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 466, toliau – Direktyva 85/337), 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157) ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas susijęs su *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias* (Autonominės Etolijos ir Akarnijos provincijos administracija) ir kitų juridinių asmenų prieš *Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon* (aplinkos, regionų planavimo ir viešųjų darbų ministras) bei kitus ministrus pareikštais ieškiniais dėl aktų, susijusių su Achelojaus upės (Vakarų Graikija) aukštupio vandens dalinio nukreipimo į Pinijaus upę Tesalijoje projektu, panaikinimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2000/60

- 3 Direktyvos 2000/60 19, 20, 25 ir 32 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
„(19) Šia direktyva siekiama išlaikyti ir pagerinti vandens aplinką Bendrijoje. Tai, pirmiausia yra susiję su atitinkamų vandenų kokybe. Siekiant užtikrinti gerą vandens kokybę, kiekybės kontrolė yra pagalbinis elementas, todėl turėtų būti nustatytos tokios kiekybės priemonės, kurios pasitarnautų gerai vandens kokybei.“

- (20) Kiekybinė požeminio vandens telkinio būklė gali turėti poveikio paviršinių vandenų kokybei ir žemės paviršiaus ekosistemoms, susijusioms su tuo požeminio vandens telkiniu.

<...>

- (25) Turi būti nustatyti bendri vandens kokybės ir atitinkamais aplinkos apsaugos požiūriu atvejais – kiekybės būklės apibrėžimai. Turėtų būti nustatyti aplinkos apsaugos uždaviniai, kurie užtikrintų gerą paviršinio ir požeminio vandens būklę visoje Bendrijoje ir Bendrijos lygiu neleistų vandens būklei toliau prastėti.

<...>

- (32) Tam tikromis sąlygomis reikalavimas sustabdyti prastėjimą ar pasiekti gerą būklę gali būti pagrįstai netaikomas, jei prastėjimas ar bloga būklė atsiranda dėl nenumatytų aplinkybių, ypač potvynių ar sausrų, arba dėl fizinių paviršinio vandens telkinio charakteristikų pakeitimo, atlikto siekiant svarbių visuomenės interesų, arba dėl požeminių telkinių vandens lygio pakeitimo, jei imamasi visų įmanomų priemonių, kad būtų sušvelnintas vandens telkinio būklei daromas neigiamas poveikis.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnyje apibrėžiamos šios sąvokos:

„<...>

10. „Paviršinio vandens telkinys“ – tai kiekybės rodikliais apibrėžtas ir reikšmingas paviršinio vandens vienetą, pavyzdžiui, ežeras, tvenkinys, upė, upelis ar kanalas, dalis upės, upelio ar kanalo, tarpinis vanduo ar pakrančių vandens plotas.

<...>

13. „Upės baseinas“ – tai sausumos plotas, iš kurio visi paviršiniai vandenys per upelius, upes ir galbūt ežerus nuteka į jūrą per vienos upės žiotis, estuariją ar deltą.
14. „Pabaseinis“ – tai sausumos plotas, iš kurio visi paviršiniai vandenys per upelius, upes ir galbūt ežerus nuteka į vieną tam tikrą vietą savo kelyje (paprastai ežerą ar upių santaką).
15. „Upės baseino rajonas“ – tai sausumos ir jūros plotas, į kurį įeina vienas ar keli gretimi upių baseinai kartu su visais susijusiais požeminiais ir pakrančių vandenimis, kuris, vadovaujantis 3 straipsnio 1 dalimi, įvardijamas kaip pagrindinis upių baseinų valdymo vienetą.

<...>

17. „Paviršinio vandens būklė“ – tai bendras paviršinio vandens telkinio būklės apibūdinimas, kurį nulemia arba jo ekologinė, arba cheminė būklė, žiūrint kuri iš jų blogesnė.
18. „Gera paviršinio vandens būklė“ – tai paviršinio vandens telkinio būklė, kai jo ekologinė ir cheminė būklės įvertinamos bent kaip „geros“.
19. „Požeminio vandens būklė“ – tai bendras požeminio vandens telkinio būklės apibūdinimas, kurį lemia arba jo kiekybinė, arba cheminė būklė, nelygu, kuri iš jų blogesnė.
20. „Gera požeminio vandens būklė“ – tai požeminio vandens telkinio būklė, kai jo kiekybinė ir cheminė būklės yra vertinamos bent kaip „geros“.

21. „Ekologinė būklė“ – tai vandens ekosistemų, susijusių su paviršiniais vandenimis, funkcionavimo ir struktūros kokybės apibūdinimas, nusakomas pagal V priedą.

22. „Gera ekologinė būklė“ – tai paviršinio vandens telkinio būklė, taip nusakoma pagal V priedą.

<...>

24. „Gera paviršinio vandens cheminė būklė“ – tai cheminė būklė, kurią reikia pasiekti, norint įvykdyti paviršiniams vandenims taikomus aplinkos apsaugos uždavinius, nustatytus 4 straipsnio 1 dalies a punkte, t. y. cheminė paviršinio vandens telkinio būklė, kai jame teršalų koncentracijos neviršija aplinkos kokybės standartų, nustatytų IX priede, 16 straipsnio 7 dalyje ir kituose atitinkamuose Bendrijos teisės aktuose, nustatančiuose aplinkos kokybės standartus Bendrijos lygiu.

25. „Gera požeminio vandens cheminė būklė“ – tai cheminė požeminio vandens telkinio būklė, kuri atitinka visus V priedo 2.3.2 lentelėje nurodytus reikalavimus.

26. „Kiekybinė būklė“ – tai poveikio mastas požeminio vandens telkiniui, kurį jis patiria dėl tiesioginio ar netiesioginio vandens ėmimo.

<...>

28. „Gera kiekybinė būklė“ – tai būklė, apibrėžta V priedo 2.1.2 lentelėje.

<...>“

5. Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 ir 4 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės nurodo atskirus jų nacionalinėse teritorijose esančius upių baseinus ir, taikydamos šią direktyvą, priskiria juos atskiriems upių baseino rajonams. Sudarant atskirus upių baseinų rajonus, mažus upių baseinus galima prireikus jungti prie didesnių upių baseinų arba sujungti su gretimais mažais baseinais. Kur požeminiai vandenys nevisiškai atitinka tam tikro upės baseino ribas, juos būtina identifikuoti ir priskirti prie artimiausio arba tinkamiausio upės baseino rajono. Pakrančių vandenys identifikuojami ir priskiriami artimiausiam arba tinkamiausiam upės baseino rajonui ar rajonams.

<...>

4. Valstybės narės užtikrina, kad šios direktyvos reikalavimai pasiekti 4 straipsnyje nurodytus aplinkos apsaugos tikslus ir, svarbiausia, visos priemonių programos būtų koordinuojamos visame upės baseino rajone. <...>“

6. Direktyvos 2000/60 4 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Vykdydamos priemonių programas, nurodytas upės baseino valdymo planuose, ir taikydamos jas:

a) paviršiniams vandenims

i) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad neprastėtų visų paviršinio vandens telkinių būklė, atsižvelgdamos į šio straipsnio 6 ir 7 dalies taikymą ir nepažeisdamos jo 8 dalies;

ii) valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus paviršinio vandens telkinius, atsižvelgdamos į iii papunkčio taikymą dirbtiniams ir labai pakeistiems vandens telkiniams, ir stengiasi, kad gera paviršinio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies;

<...>

b) požeminiam vandeniui

- i) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, skirtas neleisti teršalams patekti į požeminius vandenis arba juos apriboti ir neleisti požeminio vandens telkinių būklei prastėti, atsižvelgdamos į šio straipsnio 6 ir 7 dalies taikymą, nepažeisdamos jo 8 dalies, ir atsižvelgdamos į 11 straipsnio 3 dalies j punkto taikymą;
- ii) valstybės narės apsaugo, gerina ir atnauja visus požeminio vandens telkinius, užtikrina požeminio vandens ėmimo ir jo pasipildymo pusiausvyrą ir stengiasi, kad gera požeminio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies ir atsižvelgdamos į 11 straipsnio 3 dalies j punkto taikymą;

<...>

<...>

4. Norint pasiekti vandens telkiniams keliamus tikslus tam tikrais etapais, šio straipsnio 1 dalyje nurodytus terminus galima pratęsti, jei paveikto vandens telkinio būklė toliau neprastėja ir laikomasi šių sąlygų:

- a) valstybės narės nustato, kad būtino vandens telkinio būklės pagerėjimo negalima pasiekti per toje dalyje nustatytą laiką bent dėl vienos iš šių priežasčių:
 - i) reikalaujamo pagerėjimo masto dėl techninių galimybių negalima pasiekti kitaip kaip tik etapais, kurie yra ilgesni už nustatytą terminą;
 - ii) užbaigti būklės pagerinimą per nustatytą laiką būtų per daug brangu;
 - iii) laiku pagerinti vandens telkinio būklės negalima dėl gamtinių sąlygų;
- b) termino pratęsimas ir jo priežastys konkrečiai nurodomi ir paaiškinami upės baseino valdymo plane, kurio reikalaujama 13 straipsnyje;
- c) terminas pratęsiamas ilgiausiai tokiam laikui, per kurį du kartus yra atnaujinamas upės baseino valdymo planas, išskyrus tuos atvejus, kai per tokį laiką keliamų tikslų pasiekti negalima dėl gamtinių sąlygų;
- d) 11 straipsnyje reikalaujamų priemonių, kurios yra numatomos kaip būtinos, norint iki nurodyto termino vandens telkinių būklę laipsniškai gerinti iki reikalaujamo lygio, apibendrinimas, priežastys, dėl ko gerokai uždelšiamas tokių priemonių taikymas, ir tikėtinas terminas, kada jos bus įgyvendintos, pateikiami upės baseino valdymo plane. Šių priemonių įgyvendinimo apžvalga ir papildomų priemonių apibendrinimas pateikiami atnaujintuose upės baseino valdymo planuose.

5. Valstybės narės konkretiems vandens telkiniams gali kelti ne tokius griežtus tikslus, kokių reikalaujama šio straipsnio 1 dalyje, kai tie telkiniai yra taip paveikti žmogaus veiklos, kaip nurodyta 5 straipsnio 1 dalyje, arba jų gamtinės sąlygos yra tokios, kad tuos tikslus pasiekti būtų neįmanoma arba per brangu, ir kai laikomasi visų šių sąlygų:

- a) aplinkos, socialinių ir ekonominių poreikių, tenkinamų tokia žmogaus veikla, būtų negalima patenkinti kitomis priemonėmis, ir tai aplinkos apsaugos atžvilgiu yra daug pranašesnis ir ne per brangiausias būdas;

- b) valstybės narės užtikrina, kad
 - būtų pasiekta kuo geresnė ekologinė ir cheminė paviršinio vandens būklė, atsižvelgiant į poveikį, kurio negalima išvengti dėl žmogaus veiklos ir taršos pobūdžio,
 - kuo mažiau keistųsi gera požeminio vandens būklė, atsižvelgiant į poveikį, kurio negalima išvengti dėl žmogaus veiklos ir taršos pobūdžio;
- c) paveikto vandens telkinio būklė toliau neprastėtų;
- d) ne tokių griežtų tikslų nustatymas ir to priežastys būtų konkrečiai paminėti upės baseino valdymo plane, kurio reikalaujama 13 straipsnyje, ir tie tikslai būtų patikslinami kas 6 metai.

6. Laikinas vandens telkinių būklės suprastėjimas nėra šios direktyvos reikalavimų pažeidimas, jei ji sukėlė išimtinės gamtinės priežastys ar neįveikiamos aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti, visų pirma potvyniai ir užsitęsios sausros, arba avarijų padariniai, kurių nebuvo galima numatyti, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) imamasi visų praktiškai įmanomų priemonių neleisti būklei toliau prastėti ir nepakenkti šios direktyvos tikslams, pasiektiems kituose vandens telkiniuose, kurių nepaveikė tos aplinkybės;
- b) sąlygos, kuriomis galima deklaruoti išimtinės aplinkybes arba aplinkybes, kurių nebuvo galima numatyti, įskaitant atitinkamų rodiklių priėmimą, yra nurodytos upės baseino valdymo plane;
- c) priemonės, kurių reikia imtis tokiomis išimtinėmis aplinkybėmis, yra numatytos priemonių programoje ir, pasibaigus toms aplinkybėms, netrukdyt atkurti vandens telkinio kokybę;
- d) išimtinių aplinkybių arba aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, poveikis patikrinimas kasmet ir, atsižvelgiant į šio straipsnio 4 dalies a punkte išdėstytas priežastis, imamasi visų praktiškai įmanomų priemonių kuo greičiau atkurti tokią vandens telkinio būklę, kokia buvo prieš jam patiriant tų aplinkybių poveikį;
- e) tokių aplinkybių padarinių ir taikytų ar taikytinų pagal a ir c punktus apibendrinimas pateikiamas kitame atnaujintame upės baseino valdymo plane.

7. Valstybės narės nepažeidžia šios direktyvos, kai:

- gera požeminio vandens būklė, gera ekologinė būklė arba atitinkamais atvejais geras ekologinis potencialas nepasiekiamas ir paviršinio vandens ar požeminio vandens telkinio būklei prastėti nesutrukdoma dėl naujų paviršinio vandens telkinio fizinių charakteristikų pakeitimų ar požeminių telkinių vandens lygio pokyčių, arba
- labai gerai paviršinio vandens telkinio būklei suprastėti iki geros būklės nesutrukdoma dėl naujos subalansuotos žmonių veiklos, vykdomos plėtros tikslais,

ir yra tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) imamasi visų įmanomų priemonių vandens telkinio būklei daromam poveikiui sušvelninti;
- b) tokių pakeitimų ar pakitimų priežastys konkrečiai yra nurodytos ir paaiškintos upės baseino valdymo plane, kurio reikalaujama pagal 13 straipsnį, o tikslai patikslinami kas 6 metai;

- c) tokių pakeitimų ar pakitimų priežastys yra labai svarbios visuomenės interesams, ir (arba) naujų pakeitimų ar pakitimų nauda žmonių sveikatai, žmonių saugos palaikymui ar subalansuotai plėtrai yra didesnė už naudą, kurią aplinkai ir visuomenei duoda šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų pasiekimas; ir
- d) dėl techninių galimybių ar per didelių sąnaudų naudos, kurią duoda tokios vandens telkinio modifikacijos ir pasikeitimai, negalima gauti kitais būdais, kurie aplinkos apsaugos atžvilgiu būtų gerokai pranašesni.

8. Taikydamos šio straipsnio 3, 4, 5, 6 ir 7 dalis valstybės narės užtikrina, kad toks taikymas visam laikui nesutrukdytų pasiekti ar nepakenktų jau pasiektiems šios direktyvos tikslams kituose vandens telkiniuose tame pačiame upės baseino rajone ir neprieštarautų kitų Bendrijos aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimui.

9. Būtina imtis priemonių užtikrinti, kad naujų nuostatų taikymas, įskaitant šio straipsnio 3, 4, 5, 6 ir 7 dalių taikymą, garantuotų bent tokį pat apsaugos lygį, kokį garantuoja galiojantys Bendrijos teisės aktai.“

7 Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų atlikta kiekvieno upės baseino rajono ar tarpvalstybinio upės baseino rajono dalies, esančios jos teritorijoje:

- charakteristikų analizė,
- žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandenų ir požeminio vandens telkiniams apžvalga,
- vandens naudojimo ekonominė analizė

pagal II ir II prieduose pateiktas technines specifikacijas ir kad visa tai būtų baigta ne vėliau kaip po ketverių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.“

8 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje skelbiama:

„Valstybės narės užtikrina, kad būtų sudarytas registras ar registrai, kuriuose būtų registruojamos visos teritorijos, esančios kiekviename upės baseino rajone, kurioms numatyta reikalinga speciali apsauga vadovaujantis Bendrijos teisės aktais dėl paviršinio ir požeminio vandens apsaugos ar dėl buveinių ir rūšių, tiesiogiai priklausančių nuo vandens, išsaugojimo. Jos užtikrina, kad registras būtų baigtas ne vėliau kaip per ketverius metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.“

9 Pagal tos pačios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą:

„Valstybės narės atsižvelgia į sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, įskaitant aplinkos apsaugos ir išteklių sąnaudas, susigrąžinimo principą pagal ekonominę analizę, atliktą vadovaujantis III priedu, ir visų pirma atsižvelgia į principą „teršėjas moka“.

10 Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 7 dalis suformuluota taip:

„Priemonių programos sudaromos ne vėliau kaip po devynerių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos, o visos priemonės pradedamos taikyti ne vėliau kaip po dvylikos metų nuo tos dienos.“

11 Šios direktyvos 13 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienam upės baseino rajonui, esančiam tik jos teritorijoje, būtų sudarytas upės baseino valdymo planas.

<...>

4. Upės baseino valdymo plane pateikiama informacija, kuri yra smulkiai nurodyta VII priede.

5. Upės baseino valdymo planą galima papildyti smulkesnėmis programomis ir valdymo planais, skirtais baseino daliai, sektoriui, problemai ar vandens tipui, siekiant spręsti konkrečius vandens valdymo aspektus. Tokių priemonių taikymas neatleidžia valstybių narių nuo kitų jų prievolių pagal šią direktyvą.

6. Upės baseino valdymo planai paskelbiami ne vėliau kaip po devynerių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

7. Upės baseino valdymo planai patikslinami ir atnaujinami ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos, po to – kas šešeri metai.“

12 Minėtos direktyvos 14 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės skatina, kad visos suinteresuotos šalys aktyviai dalyvautų įgyvendinant šią direktyvą, visų pirma sudarant, peržiūrint ir atnaujinant upės baseino valdymo planus. Valstybės narės kiekvienam upės baseino rajonui paskelbia ir visuomenės, taip pat naudotojų pastaboms pateikia:

- a) ne vėliau kaip likus trejiems metams iki to laikotarpio, kuriam sudaromas planas, pradžios – plano sudarymo tvarkaraštį ir darbo programą, įskaitant informaciją apie tai, kokių konsultacinių priemonių bus imamasi;
- b) ne vėliau kaip likus dvejiems metams iki to laikotarpio, kuriam sudaromas planas, pradžios – tarpinę reikšmingesnių upės baseine nustatytų vandens valdymo problemų apžvalgą;
- c) ne vėliau kaip likus vieneriems metams iki to laikotarpio, kuriam sudaromas planas, pradžios – upės baseino valdymo plano projekto kopijas.

Esant prašymams, leidžiama susipažinti su pirminiais dokumentais ir informacija, kuria buvo naudojama sudarant upės baseino valdymo plano projektą.

2. Siekdamos užtikrinti aktyvų dalyvavimą ir konsultavimąsi, valstybės narės skiria ne mažiau šešių mėnesių komentarams apie tuos dokumentus pateikti raštu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalys taip pat taikomos atnaujinantiems upės baseino valdymo planams.“

13 Tos pačios direktyvos 15 straipsnyje skelbiama:

„1. Valstybės narės Komisijai ir visoms kitoms suinteresuotoms valstybėms narėms upės baseino valdymo planų ir visų po to atnaujintų jo variantų kopijas atsiunčia per tris mėnesius nuo jų paskelbimo dienos:

- a) upės baseinų rajonų, kurie driekiasi tik valstybės narės teritorijoje, atveju – visus upės valdymo planus, taikomus tai nacionalinei teritorijai ir paskelbtus pagal 13 straipsnį;

b) tarptautinio upės baseino rajono atveju – bent tą upės baseino valdymo planų dalį, kuri taikoma valstybės narės teritorijai.

2. Valstybės narės pateikia apibendrintas:

- pagal 5 straipsnį reikalaujamų analizių ir
- pagal 8 straipsnį sudarytų monitoringo programų,

atliktų pirmojo upės baseino valdymo plano tikslais, ataskaitas per tris mėnesius nuo jų užbaigimo.

3. Per trejus metus nuo kiekvieno upės baseino valdymo plano arba jo atnaujinto varianto paskelbimo pagal 13 straipsnį valstybės narės pateikia tarpinę ataskaitą, apibūdinančią planuotas priemonių programos įgyvendinimo pažangą.“

- 14 Pagal Direktyvos 2000/60 24 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą valstybės narės turėjo priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, įgyvendinančius šią direktyvą, ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 22 d. ir apie tai nedelsdamos pranešti Komisijai.

Direktyva 85/337

- 15 Direktyvos 85/337 1 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Ši direktyva taikoma vertinti valstybės ir privatiems projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

2. Šioje direktyvoje:

„projektas“ reiškia:

- statybos darbus bei kitų objektų ar veiklos planų įgyvendinimą,
- kitokius įsikišimus į natūralią aplinką ir gamtovaizdį, įskaitant mineralinių išteklių gavybą;

„užsakovas“ reiškia:

pareiškėją, prašantį leidimo vykdyti privatų projektą, arba valstybės instituciją, kuri projektą inicijuoja;

„sutikimas dėl planuojamos veiklos“ reiškia:

kompetentingos institucijos sprendimą, kuris suteikia užsakovui teisę įgyvendinti projektą;

„visuomenė“ – tai

vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir pagal nacionalinės teisės aktus ar praktiką jų asociacijos, organizacijos ar grupės;

„suinteresuota visuomenė“ – tai

visuomenė, kuriai turėjo ar gali turėti poveikio 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta sprendimų aplinkos klausimais priėmimo tvarka arba kuri yra ja suinteresuota ta tvarka; šiame apibrėžime nevyriausybinės organizacijos, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios reikalavimus pagal nacionalinę teisę, yra laikomos suinteresuotomis.

<...>

5. Ši direktyva netaikoma projektams, kurių detalės priimamos konkrečiais nacionaliniais teisės aktais, nes šios direktyvos tikslai, įskaitant ir tikslą teikti informaciją, yra įgyvendinami per įstatymų leidybos procesą.“

16 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. <...>“

17 Šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Informaciją, kurią pagal 1 dalį turi pateikti užsakovas, sudaro bent šie duomenys:

- projekto aprašymas nurodant informaciją apie projekto vietą, projektavimą ir dydį,
- priemonių, skirtų išvengti, sumažinti ir, jei įmanoma, atitaisyti reikšmingą neigiamą poveikį, aprašymas,
- duomenys, reikalingi identifikuoti ir vertinti galimus pagrindinius projekto poveikius,
- pagrindinių užsakovo išnagrinėtų alternatyvų aprašymas, taip pat argumentuotas jo pasirinkimo priežasčių paaiškinimas, atsižvelgiant į poveikį aplinkai,
- netechninio pobūdžio santrauka, apibendrinanti šiuose punktuose nurodytą informaciją.“

18 Pagal Direktyvos 85/337 6 straipsnį:

„1. Valstybės narės imasi reikalingų priemonių, užtikrinančių, kad institucijoms, kurios dėl savo specialių aplinkosaugos įgaliojimų gali būti suinteresuotos projektu, būtų suteikta galimybė pareikšti nuomonę apie sutikimo dėl planuojamos veiklos prašymą. Valstybės narės paskiria institucijas, su kuriomis turi būti konsultuojamasi šiuo tikslu bendrai arba kiekvienu konkrečiu atveju, kai pateikiamas prašymas duoti sutikimą. Tokioms institucijoms pateikiama pagal 5 straipsnį surinkta informacija. Išsamias konsultacijų procedūras nustato valstybės narės.

2. Atliekant 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas sprendimo aplinkos klausimais priėmimo procedūras, visuomenė arba viešais skelbimais, arba kitomis atitinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, elektroninėmis visuomenės informavimo priemonėmis, jei jos prieinamos, iš anksto ir vėliausiai tada, kai tik informacija gali būti pagrįstai teikiama, yra informuojama apie:

- a) prašymą dėl leidimo vykdyti planuojamą veiklą;
- b) tai, kad projektui taikoma poveikio aplinkai vertinimo procedūra ir atitinkamais atvejais apie tai, kad taikomas 7 straipsnis;
- c) duomenis apie institucijas, atsakingas už sprendimo priėmimą, tas, iš kurių gali būti gaunama atitinkama informacija, tas, kurioms gali būti teikiamos pastabos ar klausimai, ir pastabų ar klausimų pateikimo tvarkaraščio duomenis;
- d) galimų sprendimų pobūdį arba, jei jau toks yra, sprendimo projektą;
- e) apie pagal 5 straipsnį surinktos informacijos prieinamumą;
- f) atitinkamos informacijos gavimo laiką, vietą ir būdą;

g) duomenis apie visuomenės dalyvavimo priemones, parengtas pagal šio straipsnio 5 dalį.

3. Valstybės narės užtikrina, kad tinkamais terminais suinteresuota visuomenė galėtų susipažinti su:

- a) pagal 5 straipsnį surinkta informacija;
- b) pagal nacionalinės teisės aktus – svarbiausiomis ataskaitomis ir pasiūlymais, pateiktais kompetentingai institucijai ar institucijoms tuo metu, kai suinteresuota visuomenė yra informuota pagal šio straipsnio 2 dalį;
- c) pagal 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybių gauti informaciją aplinkos klausimais (OL L 41, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t. p. 375) – šio straipsnio 2 dalyje nenurodyta informacija, kuri yra svarbi priimant sprendimą pagal 8 straipsnį ir kuri tampa prieinama po to, kai suinteresuota visuomenė buvo informuota pagal šio straipsnio 2 dalį.

<...>“

19 Šios direktyvos 8 straipsnyje skelbiama:

„Priimant sprendimą dėl leidimo planuojamai ūkinei veiklai vykdyti, turi būti atsižvelgta į konsultacijų rezultatus bei į informaciją, surinktą pagal 5, 6 ir 7 straipsnių nuostatas.“

20 Tos pačios direktyvos 9 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Priėmusi sprendimą leisti ar neleisti vykdyti planuojamą veiklą, kompetentinga institucija ar institucijos atitinkama tvarka informuoja apie ją visuomenę ir pasirūpina, kad visuomenei būtų prieinama ši informacija:

- sprendimo turinys ir su juo susijusios sąlygos,
- apsvaščius suinteresuotos visuomenės išreikštą susirūpinimą ir nuomones – pagrindiniai motyvai ir aplinkybės, kuriais grindžiamas sprendimas, įskaitant informaciją apie visuomenės dalyvavimą,
- prireikus, pagrindinių priemonių didesniems neigiamiems padariniams išvengti, sumažinti ir, jei galima, kompensuoti aprašymas.“

Direktyva 2001/42

21 Direktyvos 2001/42 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

- a) „planai ir programos“ – tai planai ir programos, įskaitant tuos, prie kurių finansavimo prisideda Europos bendrija, taip pat visi jų daliniai pakeitimai:
 - kuriuos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba kuriuos parengia valdžios institucija ir kuriuos vėliau priima Parlamentas arba Vyriausybė laikantis įstatymų leidimo procedūros, ir
 - kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas;

<...>“

22 Šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Laikantis 3 dalies nuostatų, atliekamas toliau išvardytų planų ir programų aplinkos vertinimas:

- a) kurie rengiami žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei, energetikai, pramonei, transportui, atliekų tvarkymui, vandentvarkai, telekomunikacijoms, turizmui, miestų ir kaimų planavimui ar žemės naudojimui ir kurie nustato tolesnio projektų, išvardytų Direktyvos 85/337/EEB I ir II prieduose, vystymo pagrindus; arba
- b) kurių atžvilgiu nustatoma, atsižvelgiant į galimas jų pasekmes teritorijai, kad būtina atlikti vertinimą pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 ir 7 straipsnius.“

Direktyva 92/43

23 Pagal Direktyvos 92/43 trečią konstatuojamąją dalį „šios direktyvos tikslas – skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus, todėl ši direktyva prisideda prie bendro subalansuotos plėtros siekio; <...> siekiant išlaikyti biologinę įvairovę, gali tam tikrais atvejais prireikti palaikyti ar netgi skatinti žmogaus veiklą“.

24 Minėtos direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje skelbiama:

„Taikant priemones pagal šią direktyvą, atsižvelgiama į ekonominius, socialinius ir kultūrinius reikalavimus bei regionines ir vietines charakteristikas.“

25 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„*Natura 2000* pavadinimu kuriamas vieningas specialių saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas. Šis tinklas, sudarytas iš teritorijų, kuriose yra į I priedą įrašyti natūralių buveinių tipai ir į II priedą įrašytų rūšių buveinės, sudaro galimybę palaikyti, o kur reikia ir atstatyti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale.

Į *Natura 2000* tinklą įeina specialios apsaugos teritorijos [(toliau – SAZ)], kurias valstybės narės klasifikuoja pagal [1979 m. balandžio 2 d. Tarybos] Direktyvą 79/409/EEB [dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 98)].“

26 Direktyvos 92/43 4 straipsnyje skelbiama:

„1. Remdamasi III priede (1 etapas) išdėstytais kriterijais ir atitinkama moksline informacija, kiekviena valstybė narė siūlo teritorijų sąrašą, nurodydama, kurie jos teritorijoje vietiniai I priedo natūralių buveinių tipai ir kurios II priedo rūšys aptinkamos tose teritorijose. <...>

Per trejus metus nuo šios direktyvos paskelbimo sąrašas kartu su informacija apie kiekvieną teritoriją perduodamas Komisijai. Tokią informaciją sudaro teritorijos žemėlapis, jos pavadinimas, lokalizacija, plotas ir duomenys, gauti taikant III priede (1 etapas) nurodytus kriterijus; ji pateikiama Komisijos nustatyta forma, 21 straipsnyje nurodyta tvarka.

2. Remdamasi III priede (2 etapas) nustatytais kriterijais, kiekvienam iš penkių 1 straipsnio c punkto iii papunktyje nurodytų biogeografinių regionų ir visai 2 straipsnio 1 dalyje nurodytai teritorijai Komisija, susitarusi su kiekviena valstybe nare pagal jų pateiktus sąrašus sudaro Bendrijos svarbos teritorijų [(toliau – BST)] sąrašo projektą, paremtą valstybių narių sąrašais, nurodančiais tas teritorijas, kuriose yra vienas ar daugiau natūralių buveinių tipų ar prioritetinių rūšių.

<...>

Atrinktų [BST] sąrašą, nurodant teritorijas, kuriose yra vienas ar daugiau prioritetinių natūralių buveinių tipų ar prioritetinių rūšių, Komisija tvirtina 21 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sąrašas sudaromas per šešerius metus nuo šios direktyvos paskelbimo.

4. Jei, laikantis 2 dalyje nustatytos tvarkos, yra patvirtinama [BST], atitinkama valstybė narė turi kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per šešerius metus, toje teritorijoje įsteigti specialią saugomą teritoriją, nustatydamą prioritetus, atsižvelgdama į teritorijos svarbą palaikant ar atstatant I priede išvardytų natūralių buveinių tipų arba II priede išvardytų rūšių gerą apsaugos būklę bei užtikrinant *Natura 2000* tinklo vientisumą, taip pat atsižvelgdama į toms vietovėms gresiantį degradavimą ar sunaikinimą.

5. Teritoriją įtraukus į 2 dalies trečiojoje pastraipoje minimą sąrašą, jai pradedamos taikyti 6 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys.“

27 Šios direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalyse numatyta:

„2. Valstybės narės imasi priemonių, siekdamas specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdymo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas šios direktyvos tikslų atžvilgiu.

3. Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtinai teritorijos tvarkymui, bet galintiems jį reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumo ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.

4. Jei, nepaisant poveikio teritorijai neigiamo įvertinimo ir nesant kitų alternatyvių sprendimų, šis planas ar projektas vis dėlto privalo būti įgyvendintas dėl įpareigojančių priežasčių, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, neatsižvelgti į visuomenės interesus, valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti. Apie patvirtintas kompensacines priemones ji praneša Komisijai.

Kai atitinkamoje teritorijoje yra prioritetinis natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetinė rūšis, vieninteliai argumentai, kuriuos galima pateikti, yra argumentai, susiję su žmonių sveikata ar sauga, su labai svarbiomis aplinkai palankiomis pasekmėmis arba kitomis, Komisijos nuomone, įpareigojančiomis priežastimis neatsižvelgti į visuomenės interesus.“

28 Tos pačios direktyvos 7 straipsnis suformuluotas taip:

„Šios direktyvos 6 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatyti įpareigojimai pakeičia bet kuriuos Direktyvos 79/409/EEB 4 straipsnio 4 dalies pirmajame sakinyje nustatytus įpareigojimus teritorijoms, atrinktoms pagal 4 straipsnio 1 dalį arba panašiai pripažintoms pagal jos 4 straipsnio 2 dalį, nuo šios direktyvos įgyvendinimo datos arba nuo valstybės narės atlikto atrinkimo arba pripažinimo datos pagal Direktyvą 79/409/EEB, jei pastaroji data yra vėlesnė.“

Direktyva 79/409

29 Direktyvos 79/409 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Siekiant užtikrinti, kad I priede minimos rūšys savo paplitimo areale išliktų ir veistųsi, jų buveinėms taikomos specialios apsaugos priemonės.

<...>

Atsižvelgdamos į šių rūšių apsaugos reikalavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, šių rūšių apsaugai valstybės narės įsteigia kiekį ir dydžiu tinkamiausias [SAZ].

2. Valstybės narės panašias priemones taiko nuolatos aptinkamoms I priede nenurodytoms migruojančioms rūšims, atsižvelgiant į jų apsaugos poreikį geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, jų veisimosi, šėrimosi ir žiemojimo bei poilsio teritorijų, esančių jų migracijos kelyje, atžvilgiu. Dėl šios priežasties valstybės narės kreipia išskirtinį dėmesį šlapžemių, ypač tarptautinės svarbos šlapžemių, apsaugai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 30 Ginčas pagrindinėje byloje susijęs su Achelojaus upės aukštupio vandens dalinio nukreipimo į Tesaliją projektu (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas). Šis didelio masto projektas, skirtas ne tik patenkinti drėkinimo poreikius Tesalijos regione ir užtikrinti elektros energijos gamybą, bet ir aprūpinti vandeniu šio regiono miestus ir gyvenvietes, buvo ilgai trukusių ginčų dalykas. Aplinkos apsaugos organizacijos, tarptautinės nevyriausybinės organizacijos ir su projektu susiję teritoriniai vienetai organizavo įvairias akcijas, kuriomis siekė panaikinti tarpžinybinius sprendimus, vieną po kitos patvirtinusius šio projekto versijas.
- 31 Atskirų į minėtą projektą patenkančių techninių darbų aplinkosaugos reikalavimai iš pradžių buvo patvirtinti dviem 1991 m. spalio 9 d. ir 1992 m. balandžio 21 d. kompetentingų ministrų sprendimais ir buvo susiję su 18,5 km tuneliu, nukreipiančiu Achelojaus upės vandenį į Tesaliją, užtvankomis ir vandens telkiniais, taip pat su šiuo projektu susijusiais darbais.
- 32 Šie du tarpžinybiniai sprendimai panaikinti *Symvoulío tis Epikrateias* (Valstybės Taryba) sprendimais Nr. 2759/1994 ir Nr. 2760/1994, nes nebuvo pagrįsti jokių išsamiau pagrindinėje byloje nagrinėjamo projekto poveikio aplinkai vertinimu. Minėta teisminė institucija nusprendė, kad dalinis Achelojaus upės vandens nukreipimas į Tesalijos lygumą yra techniniu požiūriu sudėtingas didelės apimties projektas, kurio bendra įtaka atitinkamų zonų aplinkai nėra tik visiškai lokalių kiekvieno objekto pasekmių, vertintinų atskirai, suma. Todėl norint apskaičiuoti ir įvertinti šio projekto pasekmes nepakanka nurodyti kiekvieno atskiros objekto poveikį aplinkai, atvirkščiai, reikia parengti bendrą vertinimą, kuriame taikant tinkamą mokslinį metodą būtų įvertintos įvairios atskiros pasekmės ir vėlesnis minėto projekto poveikis aplinkai.
- 33 Po šių sprendimų buvo parengtas vienintelis visų pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą projektą įgyvendintinų objektų vertinimas. 1995 m. gruodžio 15 d. tarpžinybiniu kompetentingų ministrų sprendimu buvo patvirtinti aplinkosaugos reikalavimai, susiję su daliniu Achelojaus upės aukštupio vandens nukreipimu į Tesaliją ir su šia operacija susijusių objektų, įskaitant, be kita ko, hidroelektrines, įrengimu ir veikimu. Be to, kitu tarpžinybiniu sprendimu nukreiptinas maksimalus vandens tūris buvo sumažintas nuo 1 100 iki 600 mln. m³ per metus.
- 34 Dėl šių sprendimų vėl buvo pateiktas ieškinys dėl panaikinimo, kurį *Symvoulío tis Epikrateias* patenkino Sprendimu Nr. 3478/2000. Ši teisminė institucija nusprendė, kad, atsižvelgiant į poveikio aplinkai vertinime (toliau – PAV) pateiktus duomenis, darytina išvada, jog šiame vertinime buvo išsamiai ir dokumentuotai nustatytas šių objektų poveikis, atsižvelgiant į jais tenkintinus poreikius ir ypač Tesalijos lygumos produktyvumo išlaikymą ir padidinimą. Vis dėlto ši teisminė institucija taip pat nusprendė, kad PAV nebuvo numatytas joks alternatyvus sprendimas, kuris leistų išvengti daugelio svarbių atitinkamo regiono paminklų sunaikinimo. Todėl buvo panaikinti visi minėti sprendimai.
- 35 Po šio *Symvoulío tis Epikrateias* sprendimo aplinkos, regionų planavimo ir viešųjų darbų ministras nusprendė atlikti „papildomą dalinio Achelojaus upės vandens nukreipimo į Tesaliją poveikio aplinkai vertinimą“. Iš šio 2002 m. atlikto vertinimo matyti, kad jo tikslas buvo atrasti alternatyvius ir išsamius šio nukreipimo projektus, pateikti naujus su aplinka susijusius duomenis darbų zonose ir patikslinti

poveikį aplinkai bei jį švelninančias priemones, atsižvelgiant į specialų techninį vertinimą, atliktą minėtose zonose po 1995 m., galutinai baigus vertinti poveikį aplinkai. Minėtas papildomas vertinimas buvo patvirtintas 2003 m. kovo 13 d. kultūros ministro sprendimu.

- 36 2003 m. kovo 19 d. kompetentingi ministrai priėmė bendrą sprendimą, kuriuo patvirtino aplinkosaugos reikalavimus, taikytinus su daliniu Achelojaus upės aukštupio vandens nukreipimu į Tesaliją susijusių objektų statybai ir veikimui.
- 37 Šie sprendimai buvo panaikinti *Symvoulío tis Epikrateias* Sprendimu Nr. 1688/2005. Ši teisminė institucija nusprendė, kad, atsižvelgiant į tuo metu galiojusias Įstatymo 1739/1987 (FEK A' 201/20.11.1987) nuostatas ir į Direktyvą 2000/60 bei subalansuoto vandens valdymo principą, su vandens išteklių naudojimu susijusių objektų statyba galima tik jei šie objektai yra minėtų išteklių tvarios plėtros programos dalis. Tačiau su pagrindinėje byloje nagrinėjamu projektu susiję objektai niekada nebuvo įtraukti į tokią programą, kuri, be kita ko, niekada nebuvo įgyvendinama. Todėl atsižvelgdama į šį sprendimą dėl panaikinimo *Symvoulío tis Epikrateias* savo Sprendimu Nr. 1186/2006 taip pat panaikino 2005 m. kovo 18 d. sprendimą, kuriuo aplinkos ministras patvirtino sutartį dėl „Sykia užtvankos užbaigimo“.
- 38 2006 m. rugpjūčio 2 d. priimtas Įstatymas 3481/2006 (FEK A' 162/2.8.2006), kurio 9 ir 13 straipsniai, patvirtinantys pagrindinėje byloje nagrinėjamą projektą, 2006 m. liepos 6 d. buvo pateikti Graikijos Parlamentui kaip pakeitimas. Šio įstatymo 9 straipsnyje nurodyta, kad kol bus patvirtinta nacionalinė šalies vandens išteklių valdymo ir apsaugos programa ir priimti regionų valdymo planai, leidžiama patvirtinti konkrečius upių baseinų vandens valdymo planus ir vandenį perduoti į kitą upės baseiną, tačiau tokių planų projektai turi būti patvirtinti įstatymu, jeigu jie yra didelio masto arba nacionalinės svarbos. Minėto įstatymo 13 straipsnyje su minėtu projektu susiję darbai buvo pripažinti didelio masto ir nacionalinės svarbos, taip pat buvo patvirtintas Achelojaus ir Pinijaus upių baseinų valdymo planas ir aplinkosaugos reikalavimai, taikytini su šiuo projektu susijusių objektų statybai ir veikimui.
- 39 Įstatymo 3481/2006 13 straipsnio 4 dalyje buvo numatyta, kad viešieji darbai, taip pat *Dimosia Epicheirisi Ilektrismou* (Elektros energijos viešoji įmonė, toliau – DEI) darbai, kurių ranga buvo paskelbta ir kurie buvo užbaigti arba yra vykdomi ir susiję su Achelojaus upės dalies aukštupio nukreipimu į Tesaliją projektu, ir elektros energijos gamybos darbai gali būti vykdomi toliau ir užbaigti pagal patvirtintą valdymo planą ir remiantis nustatytais aplinkosaugos reikalavimais, kaip aprašyta to paties straipsnio 3 dalyje. Pagal šią nuostatą konkursą laimėjusi bendrovė gavo teisę tęsti darbus, sustabdytus dėl sprendimo, kuriuo buvo panaikinti viešųjų pirkimų rezultatai.
- 40 Ieškovės pagrindinėje byloje prašo panaikinti visą pagrindinėje byloje nagrinėjamą projektą. Ieškiniai buvo pateikti tiek dėl Įstatymo 3481/2006 13 straipsnio, tiek dėl su juo susijusių administracinių aktų panaikinimo. *Symvoulío tis Epikrateias* nurodo, kad tiek aplinkosaugos reikalavimus patvirtinantys aktai, tiek aktai, pagal kuriuos su šiuo projektu susiję objektai turėjo būti statomi, šios teisminės institucijos sprendimais buvo panaikinti dar iki Įstatymo 3481/2006 įsigaliojimo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija mano, kad ketinama juos iš naujo priimti pasinaudojant minėtu valdymo planu, kuris buvo patvirtintas remiantis šio įstatymo 9 straipsniu. Pagrindinis klausimas, kylantis nagrinėjant pagrindinę bylą, susijęs su minėto įstatymo 9 ir 13 straipsnių nuostatų atitiktimi Sąjungos teisei.
- 41 Todėl *Symvoulío tis Epikrateias* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Direktyvos 2000/60/EB <...> 13 straipsnio 6 dalies nuostatos paprasčiausia įtvirtina maksimalų terminą vandens išteklių valdymo planams parengti (iki 2009 m. gruodžio 22 d.), ar vis dėlto ši data yra specialusis terminas minėtos direktyvos 3, 4, 5, 6, 9, 13 ir 15 straipsnių nuostatomis perkelti į nacionalinę teisę?

2. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad [šios] direktyvos nuostata paprasčiausia įtvirtina maksimalų terminą vandens išteklių valdymo planams parengti – 2009 m. gruodžio 22 d.:

ar nacionalinės teisės aktai, kurie leidžia perduoti konkretaus upės baseino vandenį į kitą baseiną prieš tai neparengus upės baseinų rajonų, kuriuose yra minėti upių baseinai, iš kurių ir į kuriuos bus perduodamas vanduo, planų, atitinka Direktyvos 2000/60/EB 2, 3, 4, 5, 6, 9, 13 ir 15 straipsnių nuostatas, ypač atsižvelgiant į tai, kad pagal šios direktyvos 2 straipsnio 15 dalį pagrindinis upių baseinų valdymo vienetas yra juos apimantis upės baseino rajonas?

3. Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

ar pagal Direktyvos 2000/60/EB 2, 3, 5, 6, 9, 13 ir 15 straipsnius leidžiama perduoti vandenį iš vieno upės baseino rajono į gretimą upės baseino rajoną? Jei atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, ar tokio perdavimo tikslas gali būti tik įprastų vandens poreikių tenkinimas, ar vanduo taip pat gali būti skirtas drėkinti ir energijos gamybai? Bet kuriuo atveju, ar pagal minėtas [šios] direktyvos nuostatas yra būtinas motyvuotas ir remiantis reikiama mokslu tyrimais priimtas administracinės valdžios sprendimas, patvirtinantis, kad upės baseino rajonas, į kurį nukreipiamas vanduo, negali nuosavais ištekliais patenkinti savo įprastų vandens, taip pat drėkinimo ir kt. poreikių?

4. Jei Teisingumo Teismas į pirmąjį klausimą atsakytų taip, kad Direktyvos 2000/60/EB 13 straipsnio 6 dalyje neapsiribojama tik maksimalaus termino vandens išteklių valdymo planams paskelbti (iki 2009 m. gruodžio 22 d.) nustatymu, o įtvirtinamas specialus terminas minėtos direktyvos 3, 4, 5, 6, 9, 13 ir 15 straipsnių nuostatomis perkelti į nacionalinę teisę:

ar nacionalinės teisės aktai, priimti iki minėto specialaus termino, numatantys perduoti konkretaus upės baseino vandenį į kitą upės baseiną, neparengus upės baseinų rajonų, kuriuose yra tie baseinai, iš kurių ir į kuriuos bus perduodamas vanduo, planų, neišvengiamai kenkia aptariamoms direktyvos veiksmingumui? Ar nagrinėjant įtaką direktyvos veiksmingumui reikia atsižvelgti į tokius kriterijus, kaip antai numatytų darbų apimtis ir vandens perdavimo tikslas?

5. Ar nacionalinio Parlamento priimtas teisės aktas, kuriuo patvirtinti upių baseinų valdymo planai, atitinka direktyvos [2000/60] 13, 14 ir 15 straipsnius, susijusius su visuomenės informavimo, konsultavimosi su ja ir visuomenės dalyvavimo procedūra, jei reikšminguose nacionalinės teisės aktuose nenumatyta konsultavimosi su visuomene etapas per nacionaliniame Parlamente vykstančią procedūrą ir jei iš bylos medžiagos negalima daryti išvados, kad konsultavimosi procedūra vyko administracinės valdžios lygmeniu, kaip numatyta [minėtoje] direktyvoje?

6. Ar pagal <...> Direktyvą 85/337/EEB <...> [PAV] dėl užtvankos statybos ir vandens perdavimo, kuris buvo pateiktas nacionaliniam Parlamentui patvirtinti po to, kai teismas panaikino aktą, kuriuo jis jau buvo patvirtintas ir kurio paskelbimo procedūra jau buvo pradėta, iš naujo netaikant tokios procedūros, atitinka visuomenės informavimo ir jos dalyvavimo reikalavimus pagal [šios] direktyvos 1, 2, 5, 6, 8 ir 9 straipsnius?

7. Ar į <...> Direktyvos 2001/42/EB <...> taikymo sritį patenka upės nukreipimo projektas, kuris:

- a) numato užtvankos statybą ir vieno vidurio vakarų Graikijos ir Epyro upės baseino rajono vandens perdavimą į kitą upės baseino rajoną Tesalijoje;
- b) patenka į Direktyvos 2000/60/EB taikymo sritį;
- c) yra susijęs su Direktyvoje 85/337/EEB numatytais darbais;
- d) gali turėti poveikį aplinkai Direktyvoje 92/43/EEB numatytose teritorijose <...>?

8. Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

ar atsižvelgiant į Direktyvos 2001/42/EB 13 straipsnio 1 dalį oficialiais parengiamaisiais aktais, priimtais iki 2004 m. liepos 21 d., kuriuose nenumatyta pareiga parengti strateginį aplinkos vertinimą, gali būti laikomi aktai, susiję su ginčijamais darbais ir teismo sprendimu jau panaikinti atgaline data?

9. Jei į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

ar pagal Direktyvos 2001/42/EB 11 straipsnio 2 dalį tuo atveju, kai projektas patenka ir į šios direktyvos, ir į direktyvų 2000/60/EB bei 85/337/EB, kuriose taip pat numatytas darbų poveikio aplinkai vertinimas, taikymo sritis, ar tam, kad būtų laikomasi Direktyvos 2001/42/EB reikalavimų, pakanka vertinimų, atliktų kaip numatyta direktyvose 2000/60/EB ir 85/337/EB, ar vis dėlto turi būti atliktas atskiras strateginis aplinkosaugos vertinimas?

10. Ar pagal <...> Direktyvos 92/43/EEB <...> 3, 4 ir 6 straipsnius teritorijoms, kurios įtrauktos į nacionalinius [BST] sąrašus, o vėliau visos be išimčių įtrauktos į bendrą Bendrijos [BST] sąrašą, iki 2006 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimo 2006/613/EB [remiantis Direktyva 92/43], nustatančio Viduržemio jūros biogeografinio regiono Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą, buvo taikoma Direktyva 92/43/EEB [(OL L 259, p. 1)]?

11. Ar remiantis Direktyvos 92/43/EEB 3, 4 ir 6 straipsniais kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos gali suteikti leidimą vandens nukreipimo projektui, tiesiogiai nesusijusiam su teritorijos, patenkančios į [SAZ], apsauga ar nebūtinam šiai apsaugai užtikrinti, kai visuose prie šio projekto pridėtuose vertinimuose konstatuojama, jog visiškai nėra informacijos arba patikimų ir aktualių duomenų apie paukščius šioje teritorijoje?

12. Ar remiantis Direktyvos 92/43/EEB 3, 4 ir 6 straipsniais pagrindai, dėl kurių buvo imtasi vandens nukreipimo projekto, pirmiausia susiję su drėkinimu ir tik paskui su įprastais vandens poreikiais namų ūkiuose, gali būti pripažinti [šioje] direktyvoje reikalaujamomis įpareigojamomis priežastimis, susijusiomis su visuomenės interesais, ir dėl to leidžiančiomis įgyvendinti šiuos darbus, nepaisant jų neigiamo poveikio minėta direktyva saugomoms teritorijoms?

13. Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

ar pagal Direktyvos 92/43/EEB 3, 4 ir 6 straipsnius, norint nustatyti, ar kompensacinės priemonės, būtinos bendram vienos *Natura 2000* teritorijos, kuriai vandens nukreipimo projektas daro žalą, yra tinkamos vientisumui apsaugoti, turi būti atsižvelgta į tokius kriterijus, kaip antai tokio nukreipimo mastas ir reikalingų darbų apimtis?

14. Ar pagal Direktyvos 92/43/EEB 3, 4 ir 6 straipsnius, aiškinamus atsižvelgiant į EB 6 straipsnyje numatytą tvarios plėtos principą, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos gali suteikti leidimą vandens nukreipimo projektui *Natura 2000* teritorijoje, tiesiogiai nesusijusiam su tokios teritorijos vientisumo apsauga ar nebūtinam šiai apsaugai užtikrinti, kai visuose šio projekto aplinkos vertinimuose konstatuojama, kad dėl šio projekto natūrali upės ekosistema gali tapti žmogaus sukurta upės ir ežero ekosistema?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 42 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar Direktyvos 2000/60 13 straipsnio 6 dalyje nustatytas tik terminas upės baseino rajono valdymo planams parengti, ar joje taip pat įtvirtinamas terminas tam tikroms šios direktyvos 3–6, 9, 13 ir 15 straipsnių nuostatomis perkelti į nacionalinę teisę.
- 43 Pagal Direktyvos 2000/60 24 straipsnio 1 dalį valstybės narės ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 22 d. turėjo priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, reikalingus įgyvendinti šią direktyvą.
- 44 Aplinkybė, kad Direktyvos 2000/60 13 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad upės baseino rajono valdymo planai turi būti paskelbti ne vėliau kaip po devynerių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos, t. y. 2009 m. gruodžio 22 d., neturi reikšmės šios direktyvos 24 straipsnio 1 dalyje numatytam jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui.
- 45 Iš tikrųjų Direktyvos 2000/60 13 straipsnio 6 dalis nesusijusi su perkėlimo į nacionalinę teisę terminu, o tik nustato vienos iš priemonių, kurių valstybės narės turi imtis pagal šią direktyvą po jos perkėlimo į nacionalinę teisę, įgyvendinimo terminą.
- 46 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad 2004 m. rugsėjo mėn. galiojusiuose teisės aktuose neįtvirtinus Direktyvos 2000/60 2 straipsnyje nustatytų sąvokų apibrėžimų ir terminų, per kuriuos vandens kokybės standartai turi būti pasiekti ir kurie nustatyti tos pačios direktyvos 4–6 ir 8 straipsniuose, pareigos, kylančios iš minėto 2 straipsnio, skaitomo kartu su pastarosiomis nuostatomis, nebuvo įvykdytos įtvirtinant teisės normas (šiuo klausimu žr. 2006 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą*, C-32/05, Rink. p. I-11323, 16, 17 ir 65 punktus).
- 47 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyvos 2000/60 13 straipsnio 6 dalis ir 24 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos kaip nustatančios atitinkamai terminą iki 2009 m. gruodžio 22 d. valstybėms narėms paskelbti upių baseinų rajonų valdymo planus ir terminą iki 2003 m. gruodžio 22 d. perkelti šią direktyvą, ypač jos 3–6, 9, 13 ir 15 straipsnius, į nacionalinę teisę.

Dėl antrojo–ketvirtojo klausimų

- 48 Savo antruoju–ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija visų pirma klausia, ar Direktyvą 2000/60 reikia aiškinti taip, kad ji draudžia nacionalinės teisės nuostatą, kuria iki 2009 m. gruodžio 22 d. leidžiama perduoti upės baseino vandenį į kitą baseiną ar vieno upės baseino rajono vandenį į kitą upės baseino rajoną prieš tai kompetentingai valdžios institucijai nepatvirtinus upės baseinų rajonų valdymo planų. Neigiamo atsakymo atveju *Symvoulis* *ti* *Epikrateias* nori išsiaiškinti, ar toks perdavimas galimas tik siekiant aprūpinti geriamu vandeniu, taip pat drėkinimo ir elektros energijos gamybos tikslų. Galiausiai ji klausia, ar tokio perdavimo suderinamumas su minėta direktyva priklauso nuo aplinkybės, kad upės baseino ar upės baseino rajono, į kurį nukreipiamas vanduo, nuosavų išteklių neužtenka patenkinti įprastus vandens, elektros energijos gamybos ar drėkinimo poreikius.
- 49 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas tiek, kiek susijęs su vandens perdavimu iš vieno upės baseino į kitą ar iš vieno upės baseino rajono į kitą, gali būti, kaip savo išvados 66 ir 67 punktuose nurodė generalinė advokatė, nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalyje nurodytais aplinkos apsaugos tikslais.

- 50 Antra, reikia priminti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamą projektą Graikijos teisės aktų leidėjas priėmė 2006 m. rugpjūčio 2 d.
- 51 Dėl to, ar atitinkama valstybė narė priimant minėtą projektą jau turėjo laikytis Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkos apsaugos tikslų, reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje numatyta, jog dėl paviršinių ir požeminių vandenų valstybės narės nustato tinkamas apsaugos priemonės, dėl kurių taptų veiksmingos upės baseino rajono valdymo plane numatytų priemonių programos.
- 52 Taigi Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas tinkamų apsaugos priemonių, kurias pagal minėtą nuostatą turi nustatyti valstybės narės, ir išankstinio atitinkamo upės baseino rajono valdymo plano parengimo ryšys.
- 53 Todėl Direktyva 2000/60 *a priori* nedraudžiama perduoti vandenį iš vieno upės baseino į kitą upės baseiną ar iš vieno upės baseino rajono į kitą upės baseino rajoną prieš atitinkamų upės baseinų rajonų valdymo planų paskelbimą, kuris, remiantis šios direktyvos 13 straipsnio 6 dalimi, vėliausiai turi įvykti 2009 m. gruodžio 22 d.
- 54 Akivaizdu, kad priimant pagrindinėje byloje nagrinėjamą projektą dar nebuvo upių baseinų rajonų valdymo planų, susijusių su minėtame projekte nurodytais upių baseiniais (žr. 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-297/11, 17 punktą).
- 55 Taigi, priimant pagrindinėje byloje nagrinėjamą projektą Graikijos Respublika neprivalėjo būti parengusi su šiuo projektu susijusių upių baseinų rajonų valdymo planų. Iš tikrųjų, nors Direktyvos 2000/60 perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, nustatytas jos 24 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, buvo pasibaigęs, šios direktyvos 13 straipsnio 6 dalyje numatytas upės baseino rajono valdymo planų paskelbimo terminas dar nebuvo pasibaigęs.
- 56 Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas, kurį Graikijos teisės aktų leidėjas priėmė 2006 m. rugpjūčio 2 d. prieš tai neparengus upių baseinų rajonų valdymo planų, susijusių su minėtame projekte nurodytais upių baseiniais, nepatenka į Direktyvos 2000/60 4 straipsnio taikymo sritį.
- 57 Vis dėlto reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, per direktyvai perkelti nustatytą terminą valstybės narės privalo susilaikyti nuo nuostatų, kurios gali rimtai trukdyti pasiekti šioje direktyvoje nurodytą rezultatą, priėmimo. Toks visoms nacionalinės valdžios institucijoms tenkantis įpareigojimas susilaikyti turi būti suprantamas kaip nurodantis bet kokių – bendrų ir konkrečių – priemonių, galinčių daryti tokį neigiamą poveikį, priėmimą (žr. 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, Rink. p. I-7411, 45 punktą ir 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Stichting Natuur en Milieu ir kt.*, C-165/09-C-167/09, Rink. p. I-4599, 78 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 58 Remiantis EB 10 straipsnio antra pastraipa ir EB 249 straipsnio trečia pastraipa, šis įsipareigojimas susilaikyti valstybėms narėms taikomas ir pereinamuoju laikotarpiu, per kurį jos turi teisę toliau taikyti savo nacionalines sistemas, nors šios ir neatitinka nagrinėjamos direktyvos (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* 79 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 59 Tai taikoma ir tais atvejais, kai direktyva, kaip antai Direktyva 2000/60, nustato pereinamąjį laikotarpį, per kurį valstybės narės neprivalo imtis visų joje numatytų priemonių.
- 60 Taigi, net iki 2009 m. gruodžio 22 d., t. y. Direktyvos 2000/60 13 straipsnio 6 dalyje nustatyto termino valstybėms narėms paskelbti upių baseinų rajonų planus pabaigos, valstybės narės privalo susilaikyti nuo nuostatų, kurios gali rimtai trukdyti pasiekti šios direktyvos 4 straipsnyje nurodytą rezultatą, priėmimo.

- 61 Konkrečiai dėl Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje nurodytų aplinkos apsaugos tikslų reikia pažymėti, kad pagal šio straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktį „valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus paviršinio vandens telkinius, <...> ir stengiasi, kad gera paviršinio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies“.
- 62 Tokio tikslo įgyvendinimui su tam tikromis išlygomis negali būti trukdoma nacionaline priemone, net jei ši priemonė buvo priimta iki 2009 m. gruodžio 22 d.
- 63 Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje nesant jokių aplinkybių, susijusių su Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 4–6 dalyse numatytais prielaidomis, reikia pažymėti, kad pagal šios direktyvos 4 straipsnio 7 dalį:

„Valstybės narės nepažeidžia šios direktyvos, kai

- gera požeminio vandens būklė, gera ekologinė būklė <...> nepasiekama ir paviršinio vandens ar požeminio vandens telkinio būklei prastėti nesutrukdoma dėl naujų paviršinio vandens telkinio fizinių charakteristikų pakeitimų ar požeminių telkinių vandens lygio pokyčių, arba
- labai gerai paviršinio vandens telkinio būklei suprastėti iki geros būklės nesutrukdoma dėl naujos subalansuotos žmonių veiklos, vykdomos plėtros tikslais,

ir yra tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) imamasi visų įmanomų priemonių vandens telkinio būklei daromam poveikiui sušvelninti;
 - b) tokių pakeitimų ar pakitimų priežastys konkrečiai yra nurodytos ir paaiškintos upės baseino valdymo plane, kurio reikalaujama pagal 13 straipsnį, o tikslai patikslinami kas 6 metai;
 - c) tokių pakeitimų ar pakitimų priežastys yra labai svarbios visuomenės interesams, ir (arba) naujų pakeitimų ar pakitimų nauda žmonių sveikatai, žmonių saugos palaikymui ar subalansuotai plėtrai yra didesnė už naudą, kurią aplinkai ir visuomenei duoda šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų pasiekimas; ir
 - d) dėl techninių galimybių ar per didelių sąnaudų naudos, kurią duoda tokios vandens telkinio modifikacijos ir pasikeitimai, negalima gauti kitais būdais, kurie aplinkos apsaugos atžvilgiu būtų gerokai pranašesni.“
- 64 Nors, kaip buvo konstatuota šio sprendimo 56 punkte, minėta 7 dalis netaikoma 2006 m. rugpjūčio 2 d. priimtam darbų projektui prieš tai neparengus upių baseinų rajonų valdymo planų, susijusių su projekte nurodytais upių baseiniais, šiam projektui neturėtų būti taikomos griežtesnės sąlygos nei tos, kurios būtų taikomos, jeigu jis būtų priimtas po to, kai Direktyvos 2000/60 4 straipsnis būtų tapęs jam taikytinas.
- 65 Tokiam projektui Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 7 dalyje numatyti kriterijai ir sąlygos iš esmės gali būti taikomi pagal analogiją, o tam tikrais atvejais *mutatis mutandis* kaip maksimalūs projekto ribojimai.
- 66 Kaip nurodyta minėtos direktyvos 15 konstatuojamojoje dalyje, vandens tiekimas yra bendrų interesų paslauga. Kaip matyti iš tos pačios direktyvos 4 straipsnio 3 dalies a punkto iii papunktio, elektros energijos gamyba ir drėkinimu taip pat iš principo tenkinamas bendrasis interesas.

- 67 Todėl projektas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuris nepatenka į Direktyvos 2000/60 4 straipsnio taikymo sritį ir kuris gali sukelti tokį neigiamą poveikį vandeniui, kaip nurodyta šio straipsnio 7 dalyje, gali būti patvirtintas nebent:
- imamasi visų įmanomų priemonių vandens telkinio būklei daromam poveikiui sušvelninti,
 - šio projekto įgyvendinimo priežastys konkrečiai nurodytos ir paaiškintos,
 - šis projektas yra labai svarbus visuomenės interesams, konkrečiai kalbant, aprūpinimui vandeniu, elektros energijos gamybai ar drėkinimui, ir (arba) naujų pakeitimų ar pakitimų nauda žmonių sveikatai, žmonių saugos palaikymui ar subalansuotai plėtrai yra didesnė už naudą, kurią aplinkai ir visuomenei duoda šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų pasiekimas, ir
 - naudos, kurią duoda toks projektas, dėl techninių galimybių ar per didelių sąnaudų negalima gauti kitais būdais, kurie aplinkos apsaugos atžvilgiu būtų gerokai pranašesni.
- 68 Nors aplinkybė, kad upės baseino ar upės baseino rajono nuosavų išteklių neužtenka patenkinti poreikių, susijusių su geriamu vandeniu, elektros energijos gamyba ar drėkinimu, atsižvelgiant į Direktyvą 2000/60 iš tikrųjų gali pateisinti tokį vandens perdavimą, kaip antai nurodomas pagrindinėje byloje nagrinėjamame projekte, tai nereiškia, kad tas projektas gali būti pagrįstas tik minėtu nepajėgumu. Negalima atmesti galimybės, kad net be šio nepajėgumo toks vandens perdavimas gali būti laikomas atitinkančiu šio sprendimo 67 punkte nurodytas sąlygas, konkrečiai kalbant, pirma, sąlygą, kad jis yra svarbus visuomenės interesams ir (arba) vandens perdavimo nauda žmonių sveikatai, žmonių saugos palaikymui ar subalansuotai plėtrai yra didesnė už naudą, kurią aplinkai ir visuomenei duoda 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų pasiekimas, ir, antra, sąlygą, kad vandens nukreipimu siekiamų tikslų dėl techninių galimybių ar per didelių sąnaudų negalima pasiekti kitomis priemonėmis, kurios aplinkos apsaugos atžvilgiu būtų daug pranašesnės.
- 69 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį–ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad Direktyva 2000/60 turi būti aiškinama taip:
- ji iš principo nedraudžia nacionalinės teisės nuostatos, kuria leidžiama iki 2009 m. gruodžio 22 d. perduoti upės baseino vandenį į kitą baseiną ar vieno upės baseino rajono vandenį į kitą upės baseino rajoną prieš tai kompetentingai valdžios institucijai nepatvirtinus upės baseinų rajonų valdymo planų,
 - toks perdavimas negali labai trukdyti pasiekti šioje direktyvoje nustatytus tikslus,
 - vis dėlto, jei minėtas perdavimas gali sukelti tokias neigiamas pasekmes, kaip antai nurodytos tos pačios direktyvos 4 straipsnio 7 dalyje, jis gali būti patvirtintas tik tada, kai tenkinamos tos pačios nuostatos a–d punktuose nurodytos sąlygos, ir
 - upės baseino ar upės baseino rajono, į kurį nukreipiamas vanduo, nepajėgumas patenkinti poreikius, susijusius su geriamu vandeniu, elektros energijos gamyba ar drėkinimu, nėra būtina sąlyga, kad toks nukreipimas būtų laikomas suderinamu su minėta direktyva, jei tenkinamos pirma nurodytos sąlygos.

Dėl penktojo klausimo

- 70 Savo penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija klausia, ar Direktyvos 2000/60 13–15 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jie draudžia nacionaliniam Parlamentui patvirtinti upių baseinų valdymo planus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, be visuomenės informavimo, konsultavimosi su ja ar visuomenės dalyvavimo procedūros.

- 71 Reikia pažymėti: kadangi Direktyvos 2000/60 13 ir 15 straipsniuose neįtvirtinta jokia pareiga, susijusi su visuomenės informavimu, konsultavimusi su ja ar visuomenės dalyvavimu rengiant upės baseino rajono valdymo planą, ši klausimą reikia nagrinėti tik atsižvelgiant į minėtos direktyvos 14 straipsnį, kuriame numatytos tokios pareigos.
- 72 Šiuo aspektu reikia priminti, kad Direktyvos 2000/60 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog „valstybės narės skatina, kad visos suinteresuotos šalys aktyviai dalyvautų įgyvendinant šią direktyvą, visų pirma sudarant, peržiūrint ir atnaujinant upės baseino [rajonų] valdymo planus. Valstybės narės [užtikrina, kad] kiekvienam upės baseino rajonui [būtų paskelbtos] ir visuomenės, taip pat naudotojų pastaboms pateiktos <...> ne vėliau kaip likus vieneriems metams iki to laikotarpio, kuriam sudaromas planas, pradžios – upės baseino [rajonų] valdymo plano projekto kopijos“.
- 73 Be to, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 17 punkte konstatavo, jog iki 2009 m. gruodžio 22 d. neparengusi upių baseinų rajonų valdymo planų tiek upių baseinų rajonams, kurie driekiasi tik jos teritorijoje, tiek tarptautinių upių baseinų rajonams Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 13 straipsnio 1–3 bei 6 dalis ir 15 straipsnio 1 dalį. Nagrinėjant šį ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo Graikijos Respublika netvirtino, kad iki minėtos datos būtų parengusi upių baseinų rajonų valdymo planus, kaip jie suprantami pagal tą pačią direktyvą. Konkrečiai kalbant, ji nevykdė pagrindinėje byloje nagrinėjamo įstatymo.
- 74 Todėl upių baseinų rajonų valdymo planai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, priimti 2006 m. rugpjūčio 2 d., negali būti vertinami kaip valdymo planai, kuriems taikomi Direktyvos 2000/60 13–15 straipsniai. Taigi iš šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies kylanti pareiga tokiems planams netaikoma.
- 75 Todėl į penktąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad aplinkybei, jog nacionalinis Parlamentas upių baseinų rajonų valdymo planus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, patvirtino be visuomenės informavimo, konsultavimosi su ja ar visuomenės dalyvavimo procedūros, Direktyvos 2000/60 14 straipsnis, konkrečiai kalbant, jo 1 dalis, netaikoma.

Dėl šeštojo klausimo

- 76 Savo šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar Direktyvą 85/337 reikia aiškinti taip, kad ja draudžiama priimti tokius įstatymus, kaip antai 2006 m. rugpjūčio 2 d. Graikijos Parlamento priimtas Įstatymas 3481/2006, kuriuo patvirtinamas upės vandens dalinio nukreipimo projektas, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, remiantis šio projekto PAV, kuriuo buvo grindžiamas administracinis sprendimas, priimtas užbaigiant procedūrą, vykusią laikantis šioje direktyvoje numatyto visuomenės informavimo ir jos dalyvavimo reikalavimų, nors pastarasis sprendimas teismo buvo panaikintas.
- 77 Reikia priminti, jog Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad ji „netaikoma projektams, kurių detalės priimamos konkrečiais nacionalinės teisės aktais, nes šios direktyvos tikslai, įskaitant ir tikslą teikti informaciją, yra įgyvendinami per įstatymų leidybos procesą“.
- 78 Iš šios nuostatos išplaukia, kad kai Direktyvos 85/337 tikslai pasiekiami per įstatymų leidybos procesą, įskaitant informacijos teikimą, ši direktyva atitinkamam projektui netaikoma (žr. 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Linster*, C-287/98, Rink. p. I-6917, 51 punktą; 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Boxus ir kt.*, C-128/09-C-131/09, C-134/09 ir C-135/09, Rink. p. I-9711, 36 punktą ir 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *Solvay ir kt.*, C-182/10, 30 punktą).

- 79 Šioje nuostatoje numatytos dvi sąlygos, kad projektą galima būtų laikyti nepatenkančiu į Direktyvos 85/337 taikymo sritį. Pirmojoje numatyta, kad projekto detalės turi būti priimamos konkrečiu teisės aktu. Pagal antrąją sąlygą šios direktyvos tikslai, įskaitant informacijos teikimą, turi būti pasiekti per įstatymų leidybos procesą (1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *WWF ir kt.*, C-435/97, Rink. p. I-5613, 57 punktas; minėtų sprendimų *Boxus ir kt.* 37 punktas ir *Solvay ir kt.* 31 punktas).
- 80 Kalbant apie pirmąją sąlygą, pažymėtina, kad visų pirma ji reiškia, jog projektas turi būti priimtas konkrečiu teisės aktu. Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad sąvokos „projektas“ ir „sutikimas dėl planuojamos veiklos“ apibrėžtos Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalyje. Taigi teisės aktas, kuriuo priimamas projektas, tam, kad jis patektų į šios direktyvos 1 straipsnio 5 dalies taikymo sritį, turi būti konkretus ir turėti tokias pačias savybes kaip ir sutikimas dėl planuojamos veiklos. Konkrečiai kalbant, juo turi būti suteikta teisė užsakovui įgyvendinti projektą (žr. minėtų sprendimų *WWF ir kt.* 58 punktą; *Boxus ir kt.* 38 punktą ir *Solvay ir kt.* 32 punktą).
- 81 Be to, turi būti priimtos projekto detalės, t. y. projektas turi būti pakankamai tikslus ir galutinis, kad teisės akte, lygiai kaip ir sutikime dėl planuojamos veiklos, būtų pateikti įstatymų leidėjo apsvarstyti visi projekto elementai, svarbūs poveikio aplinkai vertinimui (žr. minėtų sprendimų *WWF ir kt.* 59 punktą; *Boxus ir kt.* 39 punktą ir *Solvay ir kt.* 33 punktą). Teisės aktu turi būti patvirtinta, kad tiek, kiek tai susiję su atitinkamu projektu, buvo pasiekti Direktyvos 85/337 tikslai (žr. minėtų sprendimų *Linster* 56 punktą; *Boxus ir kt.* 39 punktą ir *Solvay ir kt.* 33 punktą).
- 82 Remiantis tuo darytina išvada, kad teisės aktas negali būti laikomas aktu, kuriuo priimamos projekto detalės, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalį, jeigu jame nėra elementų, būtinų šio projekto poveikiui aplinkai įvertinti, arba reikia priimti kitus aktus, suteikiančius teisę užsakovui įgyvendinti projektą (žr. minėtų sprendimų *WWF ir kt.* 62 punktą; *Linster* 57 punktą; *Boxus ir kt.* 40 punktą *Solvay ir kt.* 34 punktą).
- 83 Dėl antrosios sąlygos pažymėtina, kad iš Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalies matyti, jog pagrindinis jos tikslas prieš išduodant sutikimą dėl projektų, kurie dėl savo pobūdžio, masto ar vietos gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai, iš anksto įvertinti jų poveikį aplinkai (žr. minėtų sprendimų *Linster* 52 punktą; *Boxus ir kt.* 41 punktą ir *Solvay ir kt.* 35 punktą).
- 84 Be to, Direktyvos 85/337 šeštoje konstatuojamojoje dalyje patikslinama, kad projektas turi būti įvertintas remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia užsakovas ir kurią gali papildyti valdžios institucijos ir minimu projektu suinteresuoti asmenys (žr. minėtų sprendimų *WWF ir kt.* 61 punktą; *Linster* 53 punktą; *Boxus ir kt.* 42 punktą ir *Solvay ir kt.* 36 punktą).
- 85 Taigi priimdamas projektą nacionalinis teisės aktų leidėjas turi turėti pakankamai informacijos. Iš Direktyvos 85/337 5 straipsnio 3 dalies ir jos IV priedo matyti, kad informaciją, kurią privalo pateikti užsakovas, turi sudaryti bent projekto aprašymas, jo vykdymo vieta, projektavimas ir dydis, numatytų priemonių, skirtų reikšmingo neigiamo poveikio pasekmėms išvengti, sušvelninti ar, jeigu įmanoma, atitaisyti, aprašymas ir duomenys, reikalingi galimam pagrindiniam projekto poveikiui aplinkai nustatyti ir įvertinti (žr. minėtų sprendimų *Boxus ir kt.* 43 punktą ir *Solvay ir kt.* 37 punktą).
- 86 Tačiau niekas nedraudžia nacionalinės teisės aktų leidėjui priimant šį projektą pasinaudoti per ankstesnę administracinę procedūrą surinkta informacija ir vykstant šiai procedūrai padarytu PAV, jei šis vertinimas grindžiamas vis dar aktualia informacija ir žiniomis. Iš tiesų šis PAV, kuris turi būti atliktas prieš sprendimų priėmimo procedūrą, apima surinktos informacijos nagrinėjimą iš esmės ir svarstymą dėl galimybės prireikus ją papildyti kitais duomenimis (žr. 2011 m. kovo 3 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-50/09, Rink. p. I-873, 40 punktą).
- 87 Šiuo aspektu pati aplinkybė, kad PAV buvo atliktas per administracinę procedūrą, kurią užbaigiant priimtas galiausiai teismo panaikintas sprendimas, yra nereikšminga.

- 88 Tačiau teisės aktas, kuriuo, remiantis viršesniais bendrojo intereso pagrindais, tik „ratifikuojamas“ ankstesnis administracinis aktas, iš anksto nepradėjus įstatymų dėl esmės leidybos proceso, kuris užtikrintų, kad laikomasi šio sprendimo 79 punkte nurodytų sąlygų, negali būti laikomas konkrečiu teisės aktu, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalį, todėl to nepakanka norint pripažinti, kad projektas nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį (žr. minėtų sprendimų *Boxus ir kt.* 45 punktą ir *Solvay ir kt.* 39 punktą).
- 89 Konkrečiai kalbant, teisės aktas, priimtas teisėkūros organo nariams neturint šio sprendimo 85 punkte minėtos informacijos, negali patekti į Direktyvos 85/337 1 straipsnio 5 dalies taikymo sritį (žr. minėtų sprendimų *Boxus ir kt.* 46 punktą ir *Solvay ir kt.* 40 punktą).
- 90 Nacionalinis teismas turi nustatyti, ar buvo laikomasi šių sąlygų. Šiuo tikslu jis turi atsižvelgti tiek į priimto teisės akto turinį, tiek į visą su jo priėmimu susijusį teisės aktų leidybos procesą, ypač parengiamuosius aktus ir parlamentarų debatus (žr. minėtų sprendimų *Boxus ir kt.* 47 punktą ir *Solvay ir kt.* 41 punktą).
- 91 Todėl į šeštąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyva 85/337, konkrečiai kalbant, jos 1 straipsnio 5 dalis, turi būti aiškinama kaip nedraudžianti priimti tokį įstatymą, kaip antai 2006 m. rugpjūčio 2 d. Graikijos Parlamento priimtas Įstatymas 3481/2006, kuriuo patvirtinamas upės vandens dalinio nukreipimo projektas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, remiantis šio projekto PAV, kuriuo buvo grindžiamas administracinis sprendimas, priimtas užbaigiant procedūrą, vykusią laikantis šioje direktyvoje numatyto visuomenės informavimo ir jos dalyvavimo reikalavimų, nors pastarasis sprendimas teismo buvo panaikintas, jei minėtas įstatymas yra specialus teisėkūros aktas, o šios direktyvos tikslai gali būti pasiekti teisės aktų leidybos procedūra. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar buvo laikomasi šių sąlygų.

Dėl septintojo klausimo

- 92 Savo septintuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar dalinio upės vandens nukreipimo planas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, turi būti vertinamas kaip planas ar programa, patenkantys į Direktyvos 2001/42 taikymo sritį.
- 93 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad norint nustatyti, ar projektas patenka į Direktyvos 2001/42 taikymo sritį, reikia išsiaiškinti, ar šis projektas yra planas ar programa, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 2 straipsnio a punktą.
- 94 Pagal Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkto antrą įtrauką „planais ir programomis“ laikomi planai ir programos, kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas.
- 95 Tačiau nepanašu, kad minėtas projektas yra aktas, apibrėžiantis teritorijų planavimo kriterijus ir būdus bei nustatantis kontrolės taisykles ir procedūras, kurių laikytis reikia įgyvendinant vieną ar kelis projektus (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 22 d. Sprendimo *Inter-Environnement Bruxelles ir kt.*, C-567/10, 30 punktą).
- 96 Todėl į septintąjį klausimą reikia atsakyti taip: toks dalinio upės vandens nukreipimo projektas, koksai antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali būti laikomas planu ar programa, kuriems taikoma Direktyva 2001/42.

Dėl aštuntojo ir devintojo klausimų

- 97 Atsižvelgiant į atsakymą į septintąjį klausimą, į *Symvoulío tis Epikrateias* pateiktus aštuntąjį ir devintąjį klausimus atsakyti nereikia.

Dėl dešimtojo klausimo

- 98 Savo dešimtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija klausia, ar nacionaliniame BST sąraše, pateiktame Komisijai pagal Direktyvos 92/43 4 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, nurodytos teritorijos, vėliau įtrauktos į Sprendime 2006/613 pateiktą sąrašą, buvo saugomos pagal šią direktyvą iki minėto sprendimo paskelbimo.
- 99 Reikia pažymėti, kad Sprendimas 2006/613, kuriuo Komisija nustatė Viduržemio jūros biogeografinio regiono BST sąrašą, pagal EB 254 straipsnio 3 dalį įsigaliojo pranešus apie jį valstybėms narėms.
- 100 Kaip nurodė Komisija ir to niekas neginčijo, apie šį sprendimą Graikijos Respublikai iš tikrųjų buvo pranešta 2006 m. liepos 19 d., t. y. prieš 2006 m. rugpjūčio 2 d. priimant Įstatymą 3481/2006, kuriuo buvo patvirtintas dalinis Achelojaus upės vandens nukreipimas.
- 101 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 92/43 4 straipsnio 5 dalį šios direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalyse numatytos apsaugos priemonės turi būti taikomos tik teritorijoms, pagal to paties 4 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą įtrauktoms į atrinktų BST sąrašą, kurį Komisija patvirtina šios direktyvos 21 straipsnyje numatyta tvarka (žr. 2005 m. sausio 13 d. Sprendimo *Dragaggi ir kt.*, C-117/03, Rink. p. I-167, 25 punktą).
- 102 Iš to matyti, kad pranešus apie Sprendimą 2006/613 atitinkamai valstybei narei, ši turi imtis Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2–4 dalyse numatytų apsaugos priemonių.
- 103 Šios išvados negali paneigti aplinkybė, kad 2005 m. panaikinus administracinius sprendimus, kuriais buvo patvirtintas pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas, nuostatos, esančios Įstatyme 3481/2006 ir leidžiančios šį projektą, buvo pateiktos Graikijos Parlamentui kaip 2006 m. liepos 6 d. pakeitimas, nors apie Sprendimą 2006/613 atitinkamai valstybei narei buvo pranešta liepos 19 d. Iš tikrųjų tokioje situacijoje Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2–4 dalių taikymas bet kuriuo atveju yra susijęs su situacija, kuri negali būti laikoma nusistovėjusia.
- 104 Todėl bet kuriuo atveju reikia priminti, kad net iki Sprendimo 2006/613 įsigaliojimo valstybės narės turi apsaugoti teritorijas iš karto po to, kai pasiūlo jas identifikuoti kaip BST pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį Komisijai perduodamą valstybės teritorijų sąrašą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Dragaggi ir kt.* 26 punktą). Iš tikrųjų valstybės narės pagal šią direktyvą turi imtis savų apsaugos priemonių, tinkamų, atsižvelgiant į šioje direktyvoje numatytą išsaugojimo tikslą, apsaugoti su šiomis teritorijomis susijusį valstybės ekologinį interesą (žr. minėto Sprendimo *Dragaggi ir kt.* 30 punktą), todėl negali leisti intervencijų, kurios gali labai pakenkti šių teritorijų ekologiniams požymiams, kaip antai intervencija, kuri gali smarkiai sumažinti teritorijos plotą arba dėl jos gali išnykti teritorijoje gyvenančios prioritetinės rūšys, arba galiausiai dėl jos gali būti sunaikinta teritorija ar išnykti jai būdingi požymiai (2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Bund Naturschutz in Bayern ir kt.*, C-244/05, Rink. p. I-8445, 46 punktas ir 2012 m. kovo 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Kiprą*, C-340/10, 44 punktas).
- 105 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į dešimtąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad nacionaliniame BST sąraše, pateiktame Komisijai pagal Direktyvos 92/43 4 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, nurodytos teritorijos, vėliau įtrauktos į Sprendime 2006/613 pateiktą sąrašą buvo saugomos pagal šią direktyvą iki minėto sprendimo paskelbimo. Konkrečiai kalbant, pranešus atitinkamai valstybei narei, ši turėjo taip pat imtis šios direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalyse numatytų apsaugos priemonių.

Dėl vienuoliktojo klausimo

- 106 Savo vienuoliktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar Direktyvą 92/43 reikia aiškinti taip, kad ji draudžia suteikti leidimą vandens nukreipimo projektui, tiesiogiai nesusijusiam su teritorijos, patenkančios į SAZ, apsauga ar nebūtinam šiai apsaugai užtikrinti, kai visiškai nėra informacijos arba patikimų ir aktualių duomenų apie paukščius šioje teritorijoje.
- 107 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Direktyvos 79/409 4 straipsnio 1 ir 2 dalimis valstybės narės įpareigojamos šiose nuostatose nustatytus ornitologinius kriterijus atitinkančiose teritorijose įsteigti SAZ (žr., be kita ko, 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-418/04, Rink. p. I-10947, 36 punktą).
- 108 Iš Direktyvos 92/43 7 straipsnio matyti, kad šios direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalys pakeičia Direktyvos 79/409 4 straipsnio 4 dalies pirmą sakinį nuo Direktyvos 92/43 taikymo datos arba nuo valstybės narės pagal Direktyvą 79/409 atlikto įsteigimo datos, jei pastaroji data vėlesnė (žr. 2007 m. gruodžio 13 d. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 173 punktą ir 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-404/09, Rink. p. I-11853, 97 punktą).
- 109 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Komisijos žodžiu pateiktų pastabų matyti, kad su pagrindinėje byloje nagrinėjamu projektu susijusios SAZ buvo įsteigtos prieš priimant Įstatymą 3481/2006. Todėl iš Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2–4 dalių išplaukiantys įsipareigojimai joms jau buvo taikomi patvirtinant minėtą projektą.
- 110 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta įvertinimo procedūra, kuria atliekant išankstinį patikrinimą siekiama užtikrinti, kad leidimas vykdyti planą ar projektą, tiesiogiai nesusijusį arba nebūtiną teritorijai tvarkyti, bet galintį ją stipriai paveikti, bus suteiktas, tik jeigu juo nebus pakenkta šios teritorijos vientisumui (žr. 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, Rink. p. I-7405, 34 punktą ir 2007 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-304/05, Rink. p. I-7495, 56 punktą).
- 111 Kalbant apie sąvoką „tinkamas įvertinimas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalį, reikia pažymėti, kad joje neapibrėžiamas joks konkretus būdas, kaip tokį įvertinimą reikėtų atlikti (minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 57 punktas).
- 112 Vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog šį įvertinimą kompetentingos valdžios institucijos turi atlikti taip, kad galėtų įsitikinti, jog planas ar projektas neturės žalingo poveikio nagrinėjamos teritorijos vientisumui, o suabejojusios dėl tokio poveikio nebuvimo šios institucijos turi atsisakyti suteikti prašomą leidimą (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 58 punktą).
- 113 Dėl elementų, kuriais remdamosi kompetentingos institucijos galėtų reikiamai įsitikinti, Teisingumo Teismas patikslino, kad negali likti jokios pagrįstos abejonės mokslo požiūriu, nes šios institucijos privalo remtis geriausiais šios srities mokslo duomenimis (žr. minėtų sprendimų *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging* 59 ir 61 punktus ir *Komisija prieš Italiją* 59 punktą).
- 114 Be to, šio poveikio, atsižvelgiant į apsaugos tikslus, susijusius su nagrinėjama vietoje, žinojimas yra būtina sąlyga norint taikyti Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalį, nes, neturint šių duomenų, jokia šios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sąlyga nebūtų vertinama. Nagrinėjant galimus privalomuosius svarbesnio viešojo intereso pagrindus ir tai, ar yra mažiau žalingų alternatyvų, iš tiesų reikalaujama palyginti tai su žala, kuri būtų padaryta vietoje vykdančiam planą ar projektą. Be to, reikia tiksliai nustatyti šiai vietoje daromą žalą, kad būtų galima apibrėžti, kokių kompensacinių priemonių gali prireikti (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Komisija prieš Italiją* 83 punktą ir *Solvay ir kt.* 74 punktą).

- 115 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, negalima teigti, kad vertinimas tinkamas, jei trūksta informacijos ar patikimų ir aktualių duomenų apie paukščius atitinkamoje SAZ.
- 116 Todėl jei projekto leidimas būtų panaikintas ar atidėtas dėl netinkamo minėto vertinimo, nebūtų galima atmesti galimybės, kad kompetentingos valdžios institucijos pradės *a posteriori* rinkti patikimus ir aktualius duomenis apie paukščius atitinkamoje SAZ ir remdamosi šiais duomenimis ir taip papildytu vertinimu nuspręs, ar vandens nukreipimo projektas nepakenks šios SAZ vientisumui, o prireikus – kokių kompensacinių priemonių reikėtų imtis, norint užtikrinti, kad įgyvendintas projektas nepažeis bendro *Natura 2000* vientisumo apsaugos.
- 117 Todėl į vienuoliktąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyva 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 3 ir 4 dalys turi būti aiškinamos kaip draudžiančios suteikti leidimą vandens nukreipimo projektui, tiesiogiai nesusijusiam su teritorijos, patenkančios į SAZ, apsauga ar nebūtinam šiai apsaugai užtikrinti, kai visiškai nėra informacijos arba patikimų ir aktualių duomenų apie paukščius šioje teritorijoje.

Dėl dvyliktojo klausimo

- 118 Savo dvyliktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar Direktyvą 92/43 reikia aiškinti taip, kad pagrindai, dėl kurių buvo imtasi vandens nukreipimo projekto, susiję, pirma, su drėkinimu ir, antra, su geriamo vandens tiekimu, gali būti pripažinti įpareigojamomis priežastimis, susijusiomis su visuomenės interesais, galinčiais pateisinti neigiamą poveikį atitinkamų teritorijų vientisumui darančio projekto įgyvendinimą.
- 119 Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad jei, nepaisant neigiamo poveikio teritorijai įvertinimo pagal to paties straipsnio 3 dalies pirmą sakinį ir nesant kitų alternatyvių sprendimų, planą ar projektą vis dėlto būtina įgyvendinti dėl įpareigojamųjų priežasčių, susijusių su svarbiu viešuoju interesu, įskaitant ir socialinio ar ekonominio pobūdžio priežastis, valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti (žr. minėtų sprendimų *Komisija prieš Italiją* 81 punktą ir *Solvay ir kt.* 72 punktą).
- 120 Kaip matyti iš šio sprendimo 100, 101, 107 ir 108 punktų, tokia nuostata taikoma tiek SAZ, tiek BST, nurodytoms Komisijos pagal Direktyvos 92/43 4 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą parengtame sąrašė.
- 121 Interesas, kuris gali pateisinti, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalį, plano ar projekto įgyvendinimą, turi būti ir „viešas“, ir svarbus, o tai reiškia, kad jis turi būti toks svarbus, kad jį būtų galima palyginti su direktyvos siekiamu tikslu apsaugoti natūralias buveines, laukinę fauną ir florą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Solvay ir kt.* 75 punktą).
- 122 Drėkinimas ir geriamo vandens tiekimas iš principo atitinka šias sąlygas, todėl gali pateisinti vandens nukreipimo projekto įgyvendinimą nesant alternatyvių sprendimų.
- 123 Vis dėlto, kalbant apie BST, kurioje yra prioritetingas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetinga rūšis, pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą vieninteliai argumentai, kuriuos galima pateikti, yra argumentai, susiję su žmonių sveikata ar sauga, su labai svarbiomis aplinkai palankiomis pasekmėmis arba kitomis, Komisijos nuomone, visuomenės interesams svarbiomis įpareigojamomis priežastimis.
- 124 Kadangi Komisija nagrinėjamu atveju nepateikė savo nuomonės, reikia išnagrinėti, ar drėkinimas ir geriamo vandens tiekimas gali būti šio sprendimo 123 punkte nurodyti argumentai.

- 125 Kalbant apie drėkinimą, panašu, kad iš principo jis nėra argumentas, susijęs su žmonių sveikata ar sauga. Vis dėlto labiau tikėtina, kad drėkinimas tam tikromis aplinkybėmis gali turėti labai svarbių aplinkai palankių pasekmių.
- 126 O geriamo vandens tiekimas iš principo yra su žmonių sveikata ar sauga susijęs argumentas.
- 127 Bet kuriuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas iš tikrųjų gali neigiamai paveikti vieną ar kelias BST, kuriose yra prioritetas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetas rūšis.
- 128 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į dvyliktąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyva 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 4 dalis, aiškinama taip, kad pagrindai, dėl kurių buvo imtasi vandens nukreipimo projekto, susiję, pirma, su drėkinimu ir, antra, su geriamo vandens tiekimu, gali būti pripažinti įpareigojamomis priežastimis, susijusiomis su visuomenės interesais, galinčiais pateisinti neigiamą poveikį atitinkamų teritorijų vientisumui darančio projekto įgyvendinimą. Kai toks projektas daro neigiamą poveikį BST, kurioje yra prioritetas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetas rūšis, jo įgyvendinimas gali būti pateisinamas geriamo vandens tiekimu. Tam tikromis aplinkybėmis jis galėtų būti pateisinamas drėkinimo labai svarbiomis aplinkai palankiomis pasekmėmis. Tačiau drėkinimas iš principo nėra argumentas, susijęs su žmonių sveikata ar sauga, galintis pateisinti projekto, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, įgyvendinimą.

Dėl tryliktojo klausimo

- 129 Savo tryliktojo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar pagal Direktyvą 92/43 norint nustatyti, ar kompensacinės priemonės yra tinkamos vientisumui apsaugoti, turi būti atsižvelgta į tokius kriterijus, kaip antai vandens nukreipimo mastas ir šiam nukreipimui įgyvendinti reikalingų darbų apimtis.
- 130 Pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos pirmąjį sakinį, jei, nepaisant poveikio teritorijai neigiamo įvertinimo ir nesant kitų alternatyvių sprendimų, šis planas ar projektas vis dėlto privalo būti įgyvendintas dėl visuomenės interesams svarbių įpareigojamųjų priežasčių, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti.
- 131 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 114 punkte, reikia tiksliai nustatyti atitinkamai vietai daromą žalą, kad būtų galima apibrėžti, kokių kompensacinių priemonių gali prireikti.
- 132 Tačiau vandens nukreipimo mastas ir šiam nukreipimui įgyvendinti reikalingų darbų apimtis yra elementai, į kuriuos būtina atsižvelgti, kad būtų galima tiksliai nustatyti atitinkamai vietai daromą žalą ir kompensacines priemones, būtinas bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti.
- 133 Todėl į tryliktąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad pagal Direktyvą 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos pirmąjį sakinį, norint nustatyti tinkamas kompensacines priemones, turi būti atsižvelgta į vandens nukreipimo mastą ir šiam nukreipimui įgyvendinti reikalingų darbų apimtį.

Dėl keturioliktojo klausimo

- 134 Savo keturioliktojo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teisminė institucija iš esmės klausia, ar Direktyva 92/43, aiškinama atsižvelgiant į EB 6 straipsnyje numatytą tvarios plėtros principą, leidžia *Natura 2000* teritorijoje pakeisti natūralią upės ekosistemą į labai antropogeninę upės ir ežero ekosistemą.

- 135 Pripažinimas, kad natūralios upės ekosistemos pakeitimas į labai antropogeninę upės ir ežero ekosistemą daro neigiamą poveikį *Natura 2000* tinklui priklausančių teritorijų vientisumui, nebūtinai reiškia, kad projektui dėl tokio pakeitimo negali būti išduotas leidimas.
- 136 Iš tikrųjų, kaip buvo konstatuota šio sprendimo 119 punkte, pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalį, susijusią su *Natura 2000* tinklui priklausančiomis teritorijomis, minėtam projektui gali būti išduotas leidimas, jei tenkinamos šioje nuostatoje nustatytos sąlygos.
- 137 Pagal Direktyvos 92/43 trečią konstatuojamąją dalį šios direktyvos pagrindinis tikslas – skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus, todėl ši direktyva prisideda prie bendro subalansuotos plėtros siekio. Siekiant išlaikyti šią biologinę įvairovę, gali tam tikrais atvejais prireikti palaikyti ar netgi skatinti žmogaus veiklą.
- 138 Todėl Direktyvos 92/43 6 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą, konkrečiai kalbant, sąlyga, pagal kurią valstybės narės imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti, turi būti taikoma atsižvelgiant į tvarios plėtros tikslą, nurodytą šios direktyvos trečioje konstatuojamojoje dalyje ir įtvirtintą EB 6 straipsnyje.
- 139 Todėl į keturioliktąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyva 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą, aiškinama atsižvelgiant į EB 6 straipsnyje įtvirtintą tvarios plėtros principą, leidžia *Natura 2000* teritorijoje pakeisti natūralią upės ekosistemą į labai antropogeninę upės ir ežero ekosistemą, jei tenkinamos minėtoje šios direktyvos nuostatoje nustatytos sąlygos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 140 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, 13 straipsnio 6 dalį ir 24 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti kaip nustatančios atitinkamai terminą iki 2009 m. gruodžio 22 d. valstybėms narėms paskelbti upių baseinų rajonų valdymo planus ir terminą iki 2003 m. gruodžio 22 d. valstybėms narėms perkelti šią direktyvą, ypač jos 3–6, 9, 13 ir 15 straipsnius, į nacionalinę teisę.
2. Direktyvą 2000/60 reikia aiškinti taip, kad:
 - ji iš principo nedraudžia nacionalinės teisės nuostatos, kuria leidžiama iki 2009 m. gruodžio 22 d. perduoti upės baseino vandenį į kitą baseiną ar vieno upės baseino rajono vandenį į kitą upės baseino rajoną prieš tai kompetentingai valdžios institucijai nepatvirtinus upės baseinų rajonų valdymo planų,
 - toks perdavimas negali labai trukdyti pasiekti šioje direktyvoje nustatytus tikslus,
 - vis dėlto, jei minėtas perdavimas gali sukelti tokias neigiamas pasekmes, kaip antai nurodytos to pačios direktyvos 4 straipsnio 7 dalyje, jis gali būti patvirtintas tik jei tenkinamos tos pačios nuostatos a–d punktuose nurodytos sąlygos, ir

— upės baseino ar upės baseino rajono, į kurį nukreipiamas vanduo, nepajėgumas patenkinti poreikius, susijusius su geriamu vandeniu, elektros energijos gamyba ar drėkinimu, nėra būtina sąlyga, kad toks nukreipimas būtų laikomas suderinamu su minėta direktyva, jei tenkinamos nurodytos sąlygos.

3. Aplinkybei, jog nacionalinis Parlamentas upių baseinų rajonų valdymo planus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, patvirtino be visuomenės informavimo, konsultavimosi su ja ar visuomenės dalyvavimo procedūros, Direktyvos 2000/60 14 straipsnis, konkrečiai kalbant, jo 1 dalis, netaikoma.
4. 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvą 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistą 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/35/EB, ir, be kita ko, šios direktyvos 1 straipsnio 5 dalį reikia aiškinti taip, kad ja nedraudžiama priimti tokį įstatymą, kaip antai 2006 m. rugpjūčio 2 d. Graikijos Parlamento priimtas Įstatymas 3481/2006, kuriuo patvirtinamas upės vandens dalinio nukreipimo projektas, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, remiantis šio projekto poveikio aplinkai vertinimu, kuriuo buvo grindžiamas administracinis sprendimas, priimtas užbaigiant procedūrą, vykusią laikantis šioje direktyvoje numatyto visuomenės informavimo ir jos dalyvavimo reikalavimų, nors pastarasis sprendimas teismo buvo panaikintas, jei minėtas įstatymas yra specialus teisėkūros aktas, o šios direktyvos tikslai gali būti pasiekti teisės aktų leidybos procedūra. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar buvo laikomasi šių sąlygų.
5. Toks dalinio upės vandens nukreipimo projektas, koks antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali būti laikomas planu ar programa, kuriems taikoma 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo.
6. Teritorijos, įtrauktos į nacionalinį Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą, pateiktą Komisijai pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos 4 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą, vėliau įtrauktos į 2006 m. liepos 19 d. Komisijos sprendime 2006/613/EB, remiantis Tarybos direktyva 92/43/EEB nustatančio Viduržemio jūros biogeografinio regiono Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą, pateiktą sąrašą nuo pranešimo atitinkamai valstybei narei apie Sprendimą 2006/613 buvo saugomos pagal šią direktyvą iki minėto sprendimo paskelbimo. Konkrečiai kalbant, pranešus atitinkamai valstybei narei, ši taip pat turėjo imtis šios direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalyse numatytų apsaugos priemonių.
7. Direktyva 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 3 ir 4 dalys, turi būti aiškinamos kaip draudžiančios suteikti leidimą vandens nukreipimo projektui, tiesiogiai nesusijusiam su teritorijos, patenkančios į specialios apsaugos teritoriją, apsauga ar nebūtinam šiai apsaugai užtikrinti, kai visiškai nėra informacijos arba patikimų ir aktualių duomenų apie paukščius šioje teritorijoje.
8. Direktyvą 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 4 dalį, reikia aiškinti taip, kad pagrindai, dėl kurių buvo imtasi vandens nukreipimo projekto, susiję, pirma, su drėkinimu ir, antra, su geriamo vandens tiekimu, gali būti pripažinti įpareigojamomis priežastimis, susijusiomis su visuomenės interesais, galinčiais pateisinti neigiamą poveikį atitinkamų teritorijų vientisumui darančio projekto įgyvendinimą. Kai toks projektas daro neigiamą poveikį Bendrijos svarbos teritorijai, kurioje yra prioritetas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetas rūšis, jo įgyvendinimas gali būti pateisinamas geriamo vandens tiekimu. Tam tikromis aplinkybėmis jis galėtų būti pateisinamas drėkinimo labai svarbiomis aplinkai

palankiomis pasekmėmis. Tačiau drėkinimas iš principo nėra argumentas, susijęs su žmonių sveikata ar sauga, galintis pateisinti tokio projekto, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, įgyvendinimą.

9. Pagal Direktyvą 92/43, konkrečiai kalbant, jos 6 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos pirmąjį sakinį, norint nustatyti tinkamas kompensacines priemones, turi būti atsižvelgta į vandens nukreipimo mastą ir šiam nukreipimui įgyvendinti reikalingų darbų apimtį.
10. Direktyva 92/43, konkrečiai kalbant, 6 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa, aiškinama atsižvelgiant į EB 6 straipsnyje įtvirtintą tvarios plėtros principą, leidžia *Natura 2000* teritorijoje pakeisti natūralią upės ekosistemą į labai antropogeninę upės ir ežero ekosistemą, jei tenkinamos minėtoje šios direktyvos nuostatoje nustatytos sąlygos.

Parašai.